

www.musavat.com

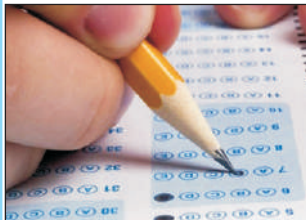
ÜSƏVAT

Xəbər
Köhnə Bakı ilə
vida - böyük
söküntü
anonsu
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 21 may 2025-ci il Çərşənbə № 87 (8697) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İmtahanlar yaxınlaşır, bu elanlara aldanmayın...

Sosial şəbəkələrdə dələduz çağırışlar artıb

yazısı səh.14-də

Prezident Macarıstanda

yazısı səh.2-də

Misir Mərdanov:

"Cəmi iki evim var..."

yazısı səh.7-də

QMİ-dən reaksiya:

Əshabi-Kəhf Kəbə ola bilməz!

yazısı səh.3-də

Tiflisdə erməni səfir DTX rəhbəri ilə niyə görüşüb?

yazısı səh.4-də

BMT-də maliyyə böhranı - ya bağlanmalı, ya da...

yazısı səh.8-də

Kremlin Cənubi Qafqaza tanklarla qayıtmaq planı

yazısı səh.9-də

Valyuta əməliyyatları ilə bağlı yeni tələb

yazısı səh.10-də

Hərbi xidmətdən

yayınanları

bu cəza gözləyir - rəsmi

yazısı səh.13-də

Kəlbəcər ilk sakinlərini

qarşılamğa hazırdır

yazısı səh.15-də

Özəl məktəblərdə bahalı qiymətlər

yazısı səh.14-də

"Qızıl Aypara" nədən narazıdır?

yazısı səh.15-də

ZAKİR HƏSƏNOVUN TEL-ƏVİV SƏFƏRİNİN PƏRDƏARXASI

Müdafiə naziri səviyyəsində İsraildə ilk dəfə görüşlər keçirilir; siyasi və hərbi ekspertlər bu təmasların regionda proseslərin ən aktiv fazada olduğu dövrdə baş tutmasına diqqət çəkir

yazısı səh.5-də

Azərbaycan hakimiyyəti Rusiya mediasının hədəfində

Prezidentin Tiranadakı sammitdə iştirakını "anti-Putin koalisiyasında iştirak" kimi yozmaqda, Bakını "nankorluqda" ittiham etməkdə məqsəd nədir? **politoloq:** "Bu, bolşevik təfəkkürüdür - kim bizimlə deyilsə, deməli, bizə qarşıdır"

yazısı səh.4-də

Seyxin Vatikanda nümayəndəlik açması niyə alınmadı?

yazısı səh.3-də

Talibovun imzası dövlət sənədlərindən silinir

yazısı səh.6-də

Vilyam Hacıyev

Həbsdəki keçmiş icra başçısına "5-ci kolon" ittihamı

yazısı səh.7-də

Budapeştdə Orbanla görüş

Prezident İlham Əliyev Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanın dövləti ilə mayın 20-də Macarıstana işgüzar səfərə gedib. Paytaxt Budapeştin Ferents List adına Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısını Macarıstanın Avropa İttifaqı məsələləri üzrə naziri Yanoş Boka və digər rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

Budapeştdə mayın 20-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanla geniş tərkibdə görüşü olub. İlham Əliyev və Viktor Orban mətbuata birgə bəyanatla çıxış ediblər.

Kəngərliyə daha 207 nəfər qayıtdı

“Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”na əsasən, Ağdam rayonunun yenidən qurulan Kəngərli kəndinə respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxana, sanatoriya və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət

növbəti köç karvanı Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınıb.

Bu mərhələdə Ağdam rayonunun yenidən qurulan Kəngərli kəndinə 50 ailə - 207 nəfər köçürülüb. Doğma yurda qayıdan sakinlər hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar həmçinin torpaqlarımızı işğaldan azad edən rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizə rəhmət diləyiblər.

Azərbaycan neftini hansı ölkələrə satıb?

2025-ci ilin ilk dörd ayında Azərbaycandan 4,5 milyard dollarlıq xam neft və xam neft məhsulu ixrac olunub. Hesabatı yayın Dövlət Gömrük Komitəsi ixrac ünvanlarını belə sıralayıb: İtaliya, Çexiya, Rumıniya, Almaniya, Xorvatiya,

Portuqaliya, Böyük Britaniya, İrlandiya, Yunanıstan, Niderland, Tailand, İndoneziya, İsveçrə, Danimarka, Bolqarıstan, Tunis, Türkiyə.

Dövlət büdcəsində bir barel neft 70 dollardan götürülüb. Mayın 20-də “AzəriLayt” markalı Azərbaycan neftinin bareli 67,62 dollara satılıb.

İxracatçıların beynəlxalq koalisiyası Azərbaycan üçün xam neftin gündəlik hasilat normasını 551 min barel müəyyən edib.

Yanvar-aprel aylarında Azərbaycanda 9,1 milyon ton neft çıxarılıb.

Santuş bu tarixdə millinin heyətini açıqlayacaq

Azərbaycan milli komandasının baş məşqçisi Fernando Santuşun mətbuat konfransı keçiriləcək.

Bu barədə AFFA-nın saytı məlumat yayıb.

Konfrans mayın 23-də, AFFA-nın inzibati binasında ola-

caq və saat 16:00-da başlayacaq.

Mətbuat konfransında millimizin yoldaşlıq görüşü çərçivəsində iyunun 7-də Riqada yerləşən “Skonto” stadionunda Latviya və iyunun 10-da “Liv Bona Dea Arena”da Macarıstan yığması ilə oyunlar üçün heyəti açıqlanacaq.

Sürücülərin nəzərinə - cərimələrlə bağlı yenilik

Sürücülərin məsuliyyətə cəlb olunması ilə bağlı qanunvericiliyə dəyişiklik olunur.

Bu, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin mayın 20-də keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

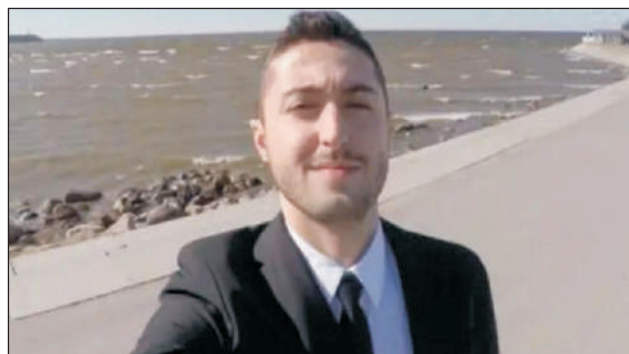
Qüvvədə olan Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 38.6-cı maddəsinə əsasən, məcəllənin 122.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş inzibati xətalara (Məcəllənin 327.1 - 327.5, 328, 329.1, 329.2, 330, 339.1-1, 346, 346-1, 353.1, 353.2, 353.4, 353.5 və 469.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş xətalara) görə in-

zibati tənbeh vermə haqqında elektron qərar və onun əlavəsi (foto və ya video materiallar) inzibati xətanın törədildiyi gündən bir gün müddətində hər bir nəqliyyat vasitəsinin istifadəçisi üçün internet informasiya resursunda yaradılan elektron kabinetdə yerləşdirilmədikdə, şəxsin inzibati məsuliyyətə cəlb olunması istisna edilib.

Layihədə 45-ci maddəyə təklif edilən dəyişikliyə görə, qərarların icrasının sürətləndirilməsi, elektron sistemlərin effektivliyinin artırılması məqsədilə təkcə məcəllənin 122.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan inzibati xətalara görə deyil, eyni zamanda digər inzibati xətalara görə inzibati tənbeh vermə haqqında elektron qərar, habelə səlahiyyətli orqanlar (vəzifəli şəxslər) tərəfindən nömrələnmiş blanklarda tərtib edilmiş qərar 24 saat müddətində şəxs üçün yaradılan elektron kabinetdə yerləşdirilmədiyi halda da şəxs inzibati məsuliyyətə cəlb olunmayacaq.

Həmçinin qeyd olunan məqsədlərə nail olmaq üçün layihədə 45-ci maddənin yeni redaksiyada verilərək səlahiyyətli orqanlar (qurumlar) tərəfindən baxdıqları inzibati xətalər haqqında işlər üzrə qərarlar (qəraradlar) və protokollar barədə Məcəllə ilə müəyyən edilmiş məlumatların özlərinin informasiya sistemlərinə 24 saat ərzində və 45-ci maddədə nəzərdə tutulan digər hallarda isə dərhal yerləşdirilməsi ilə bağlı müddələrin əlavə edilməsi də təklif edilir.

İqbal Əbilova hökm oxunub

Şahrudın “Qarabağ”dan gedir?

Azərbaycan millisinin və “Qarabağ”ın qapıçısı Şahrudın Məhəmmədliyəv karyerasını ölkə xaricində davam etdirə bilər. Sport.az xəbər verir ki, 30 yaşlı qolkipere Rusiya Premyer Liqasından iki klub marağ göstərir.

Hər iki klub Şahrudini heyətində görmək üçün mübarizəyə başlayıb. Məhəmmədliyəvin hansı qərarı və rəcayəti isə hələlik belli deyil.

Şahrudinin “Qarabağ”la müqavilə müddəti 2025-ci il iyunun 30-na qədərdir. O, karyerası ərzində “Şahdağ-Qusar”, “Sumqayıt”, “Adana Demirspor” klublarında çıxış edib.

Ermənistan xüsusi xidmət orqanlarının tapşırıqlarını icra edərək dövlətə xəyanətdə təqsirləndirilən İqbal Şahin oğlu Əbilovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

“Report”-un məlumatına görə, Lənkəran Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hökm oxunub.

Hökmə əsasən, o, 18 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib. Qeyd edək ki, xarici ölkədə yaşayan İqbal Əbilov Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən keçirilmiş xüsusi əməliyyat tədbirləri nəticəsində saxlanılıb.

O, üçüncü ölkə ərazisində məskunlaşıb Ermənistan xüsusi xidmət orqanı nümayəndələrinin tapşırıqlarının icrasını həyata keçirməklə dövlətə xəyanətdə, onlarla razılaşdırılmış qaydada Azərbaycan ərazisində etnik zəmində nifrət və düşmənçiliyin salınmasına yönələn hərəkətlər etməkdə təqsirləndirilir.

İqbal Əbilov Cinayət Məcəlləsinin 274 (dövlət xəyanəti), 281.3 (xarici təşkilatların və onların nümayəndələrinin tapşırığı ilə dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar) və 283.1-ci (milli nifrət və düşmənçiliyin salınmasına yönələn hərəkətlər) maddələri ilə ittiham edilib.

Bu gün yenə güclü külək əsəcək

Mayın 21-də Bakıda və Abşeron yarımadasında, eyni zamanda bəzi bölgələrdə gözlənilən küləkli hava şəraiti ilə bağlı sarı və narıncı xəbərdarlıq verilib.

Bakıda və Abşeron yarımadasında, Gəncə, Naftalan, Goranboy, Daşkəsən, Mingəçevir, Yevlax, Bərdə, Tərtər, Qobustanda şimal-qərb küləyi əsəcək, küləyin sürəti 20,8-28,4 m/san-dək güclənəcək.

İki məktəb direktoruna şiddətli töhmət

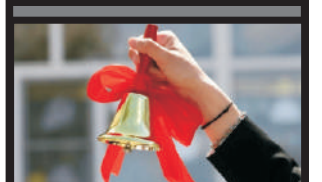
Bakıda iki məktəb direktoruna şiddətli töhmət verilib.

Bu barədə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən məlumat verilib. Bildirilib ki, əmək fəaliyyətində yol verdikləri nöqsanlara görə Bakı şəhəri 275 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Elnur Hüseynov və 278 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Sevinc Hüseynovaya Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 186-cı maddəsinin 2-ci hissəsinin “b” bəndinə əsasən sonuncu xəbərdarlıqla şiddətli töhmət verilib.

Gələcəkdə analogi hallara yol verəcəkləri təqdirdə bəzələrində daha ciddi intizam tənbeh tədbirinin tətbiq edilməsi nəzərlərinə çatdırılıb.

Sabirabadda ər arvadını öldürərək Kürə atıb

Sabirabadda kişi həyat yoldaşını öldürərək Kür çayına atıb. APA-nın Mül-Muğan bürosunun məlumatına görə, hadisə Sabirabad rayonunun Güdəcühür kəndində qeydə alınıb. Kənd sakinləri Mirmövsum Talibov həyat yoldaşını öldürərək Kür çayına atıb. Hazırda Kür çayında meyitin axtarışları aparılır.

“Son zəng”in tarixi açıqlanıb

Məktəblərdə “Son zəng” tədbirlərinin keçiriləcəyi tarix açıqlanıb.

Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən verilən məlumata görə, 2024-2025-ci tədris ilinin bütün dövlət ümumi təhsil müəssisələrində “Son zəng” tədbirləri iyunun 14-də keçiriləcək.

Vatikanda Müqəddəs Pyotr meydanında Roma Papası XIV Leonun taxta çıxma mərasimində ölkəmizi Milli Məclisin sədri Səhibə Qafarova təmsil edib. Xanım sədr mərasim çərçivəsində keçirilmiş görüşdə Papa XIV Leona Roma Papası seçilməsi münasibətilə Prezident İlham Əliyevin təbriklərini çatdırıb, ona fəaliyyətində uğurlar arzulayıb. Qeyd edək ki, spiker Müqəddəs Taxt-Tacın başçısı, Roma Papası Zati-müqəddəsləri Fransisk həzrətlərinin dəfn mərasimində də iştirak etmişdi.

Vatikan bu gün həm dini, həm də siyasi mərkəzdir. Ona görə də bu əlaqələr xüsusi önəm daşıyır. Azərbaycanda cəmi 2000 katolik var. Bakıdakı Bakirə Müqəddəs Məryəm katolik kilsəsi ölkədə yeganə belə kilsədir. 6 iyul 2011-ci ildə Vatikan tərəfindən ratifikasiyadan sonra katolik icmasının dövlət qeydiyyatından keçib.

Qeyd edək ki, Allahşükür Paşazadə bundan əvvəlki Roma Papasının dövründə Vatikanda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin nümayəndəliyinin yaradılmasını təklif etmişdi. QMI sədri bildirmişdi ki, bu, ənənəvi əlaqələrin təşkilatı baxımdan daha da möhkəmlənməsi üçün vacibdir. Onu da bildirək ki, Şeyxülislam İslam dünyasından Vatikanə rəsmi dəvət alan məhdud sayda din xadimləri siyahısındadır. İndi aktual suallardan biri Vatikanın yeni rəhbəri ilə münasibətlərin qurulmasıdır.

Yeni Papa ilə münasibətlər niyə mühümdür? Vatikanda QMI-nin nümayəndəliyinin açılmasının təbliğat baxımından nə kimi faydaları ola bilər?

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü, Ana Vətən Partiyasının sədr müavini Günay Ağamalının sözlərinə görə, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Vatikanda nümayəndəliyinin açılması dinlərarası dialoqu gücləndirməklə yanaşı, ölkəmizin beynəlxalq arenada təbliğat imkanlarını genişləndirmək baxımından mühüm addım olardı: "Azərbaycan dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına mühüm töhfə

lən verən nadir ölkələrdəndir. Davamlı xarakter daşıyan uğurlu siyasət, beynəlxalq müstəvidə etimad qazanan təşəbbüslər və xalqımızın tolerant düşüncə tərzini Azərbaycanın sülhün və humanizmin təşviqində mühüm rol oynadığını təsdiqləyir. Bu kontekstdə rəsmi Bakı üçün Vatikanla, xüsusilə yeni seçilmiş Papa ilə münasibətlərin inkişaf etdirilməsi böyük əhəmiyyət daşıyır. Papa Robert Francis Roma Katolik kilsəsinin ruhani lideri olmaqla yanaşı, eyni zamanda Vatikan dövlətinin başçısıdır. O, təxminən 1,3 milyard katolikin dini lideri olaraq böyük nüfuzə sahibdir. Yeni Papa ilə qurulacaq səmimi əlaqələr ölkəmizin sivilizasiyalararası dialoqdakı unikal mövqeyini daha da dərinləşdirəcək. Eyni zamanda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Vatikanda nümayəndəliyinin yaradılmasına nail olarsa, bunun bir sıra strateji üstünlükləri olacaq. Bu nümayəndəlik bir tərəfdən dinlərarası əməkdaşlığın rəmzi kimi çıxış edəcəksə, digər tərəfdən də milli maraqların təbliğində effektiv bir vasitə ola bilər. İlk növbədə, bu nümayəndəlik vasitəsilə Azərbaycanın tolerant və dünyəvi modeli dünya ictimaiyyətinə daha aydın şəkildə təqdim oluna bilər. Beləliklə, ölkəmizdə İslamın radikalizimdən uzaq, multikultural və müasir çalarlarla təzahür etdiyi nümayiş olunur. Xüsusilə Avropada artan islamofobiya fonunda Azərbaycan modelinin tanınması İslam dünyası ilə Qərbi arasında qarşılıqlı anlaşmanın inkişafına təkan verəcəkdir".

Şeyxin Vatikanda nümayəndəlik açması niyə alınmadı?

Aktual suallardan biri Azərbaycanın Vatikanın yeni rəhbəri ilə münasibətləri necə quracağıdır

AĞ Partiya başqanının dini-ideoloji məsələlər üzrə müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov isə qeyd etdi ki, Vatikan nəinki dini, eyni zamanda qlobal siyasi təsir gücünə sahib bir mərkəzdir: "Xüsusilə də katolik kilsəsinin uzun əsrlər boyu formalaşmış və bu gün də davam edən diplomatik şəbəkəsi onun dünyada yumşaq güc imkanlarını mütəmadi olaraq artırır. Katolik kilsəsi 1,3 milyardlıq bir dini icmanın ruhani rəhbəri olmaqla yanaşı, həm də Avropa İttifaqı, Latin Amerikası və Afrika ölkələrində dərin təsir gücünə sahibdir. Bu baxımdan, Vatikanla münasibətlərin dərin-

ləşdirilməsi Azərbaycanın çoxvektorlu xarici siyasətində mühüm yer tutur. Xüsusilə Qafqaz kimi mürekkəb və geosiyasi rəqabətin getdikcə daha da qızışdığı bir regionda dini diplomatiyanın yaratdığı imkanlar bəzən ənənəvi siyasi kanallardan daha təsirli ola bilər. Azərbaycanda 2000-ə yaxın katolik var və Bakıdakı Bakirə Məryəm katolik kilsəsi bu icmanın əsas dini mərkəzidir. Amma məsələ sayda deyil, strategiyadadır. Azərbaycan diplomatiyasının ən güclü tərəflərindən biri imkanları şəxsləndirmə və yeni istiqamətlər axtarma bacarığıdır. Hər bir yeni təmas xətti, hər bir quru-

lan körpü, xüsusən də dini təməlli platformalar üzərindən qurulanlar, ölkəmizin dünyada daha möhkəm təmsil olunmasına xidmət edir. Bu mənada, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin vaxtilə Vatikanla nümayəndəlik səviyyəsində təmsil olunmaq təşəbbüsü təqdirəlayiq idi. Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin bu təşəbbüsü təşkilatı baxımdan əlaqələrin dərinləşdirilməsi yönündə mühüm addım ola bilərdi. Amma nümayəndəlik açmaq birtərəfli qərarla həll olunmur. Belə bir qurumun yaradılması qarşı tərəfin siyasi, dini və mədəni iradəsi ilə yanaşı, geosiyasi tarazlıqlarla da

sıx bağlıdır. Vatikan bu tip rəsmi təmsilçilikləri çox nadir hallarda və uzunmüddətli danışıqlardan sonra həyata keçirir. QMI-nin Azərbaycan tarixində, xüsusilə də 20 Yanvar hadisələri zamanı oynadığı rol isə danılmazdır. Roma Papası II İohann Pavelin təşəbbüsü ilə məşhur italyan jurnalist Etzio Mauro 1990-cı ilin yanvarında Şeyxülislamla əlaqə saxlayaraq, sovet ordusunun Bakıda törətdiyi qətləmlə bağlı dünya ictimaiyyətinə ilk məlumatlandırılardan biri olmuşdu. Bu faktın özü Vatikanla ilk ciddi təmasların məhz humanist və vicdani zəmin üzərində qurulduğunu göstərir. Şeyxülislamın fəaliyyəti, əlbəttə, dəyərlidir. Dəyişən dünya və yeni geosiyasi konfigurasiyalar fonunda dini diplomatiya da yenilənməlidir. Bu gün yeni Papa XIV Leonun dövründə yaranacaq imkanlardan istifadə etmək daha çevik və pragmatik yanaşma tələb edir. Unutmayaq ki, din təkcə ibadət deyil, o, həm də mədəni təsir, sosial güc və siyasi alətdir. Xüsusilə də Tramp dövründə ABŞ-da başlayan və qlobal miqyasda hiss edilən "dinin siyasətə qaydışı" prosesi fonunda bu məsələ aktuallıq kəsb edir. Katolik dünyası ilə qurulan əlaqələr, sadəcə, dinlərarası dialoq üçün yox, eyni zamanda siyasi zərurət olaraq da dəyərləndirilməlidir. Düşünürəm ki, Azərbaycan bu zərurəti düzgün oxuyacaq və Vatikanla münasibətlər yalnız mərasim təmsilçiliyindən ibarət olmayaq, həm də diplomatik və mədəni gücün yeni kanalı kimi fəaliyyət göstərəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

QMI-dən reaksiya: Əshabi-Kəhf Kəbə ola bilməz!

"Kəbə yer üzündə ilk bina hesab edilən evdir, o da Məkkədə yerləşir"

Azərbaycanda yeni Kəbənin yaradılması təklif edilib. Bu təkliflə deputat, Ədalət, Hüquq, Demokratiya (ƏHD) Partiyasının sədri Qüdrət Həsənzadə çıxış edib.

O deyib ki, Naxçıvanda yerləşən Əshabi-Kəhf ziyarətində Məkkədəki Kəbənin - İslamın ən mühüm məscidinin (Allahın evinin) eynisini tikə bilərik:

"Səudiyyə Ərəbistanı hər il Kəbənin örtüyünü dəyişir və köhnə örtüyü bir müsəlman ölkəsinə bağışlayır. Dost ölkə kimi xahiş edə bilərik ki, birini də bizə bağışlasın.

Müsəlmanlar Allah qarşısında bərabər olsalar da, Məkkədə Kəbənin içərisinə ziyarət üçün yalnız xüsusi imtiyazlı şəxslər buraxılır. Əshabi-Kəhfdəki ikinci Kəbəyə isə hamı buraxılmalıdır. Bu zaman bütün müsəlmanların imkanı olar ki, Yeni Kəbənin

içərisinin necə olduğunu görmək və ziyarət etsin. Biz Yeni Kəbəni bütün müsəlmanlar arasında tanıda bilərik".

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədr müavini Bəxtiyar Nəcəfov **Modern.az-a** bildirib ki, **Əshabi-Kəhf Kəbədən üstün de-**

yl: "Ölkə ərazisində yerləşən məscidlər insanların inam yeridir. İnsanların o məkanlara etiqadı var. Əshabi-Kəhf bizim üçün çox önəmlidir. Bu ziyarətə haqqında Qurani-Kərimdə Kəhf surəsi də var. Lakin Əshabi-Kəhf Kəbə ilə müqayisə olunacaq yer deyil.

Kəbə yer üzündə ilk bina hesab edilən evdir. O da Məkkədə yerləşir. Hər kəs öz fikrini bildire bilər, amma hər deyilən real deyil. Kəbə Əshabi-Kəhflə müqayisə olunacaq məkan ola bilməz. Məkkə bütün Yer kürəsinin mərkəz nöqtəsidir. Kəbə də orada yerləşir".

B.Nəcəfov vurğulayıb ki, İslam aləminin ən müqəddəs məkanı məhz Kəbədir: "Hətta Allah-Təala oranı təkcə müsəlmanlar üçün deyil, bütün bəşəriyyət üçün qibləgah hesab edib.

Bunu bütün dinlər və insanlar qəbul etməsə də, müsəlmanların inancına görə, Kəbə bütün bəşəriyyət üçün müqəddəs sayılır". QMI-nin sədr müavini sonda bildirib ki, bu cür çıxışlar insanların şəxsi fikri ola bilər, lakin əsassızdır: "Bənzər təkliflər İordaniyada, İndoneziyadan da verilib, bu o demək deyil ki, elə də olmalıdır. Bu təklif dini mizə yaymaq və təbliğ etmək deyil, İslam dini üçün əhəmiyyətsiz və bəzən də təhlükəli ola bilər".

Əshabi-Kəhf ziyarətə qayıq Naxçıvan şəhərindən təqribən 12 km aralıda - Culfa rayonunda, Haçadağ və Nəhəcir dağları arasındakı ərəzidə

yerləşir. Dəniz səviyyəsindən 1 665 metr yüksəklikdəki mağara ən qədim zamanlardan Ulu Tanrıya pənah gətirənlərin, müqəddəslərin, ilahi gücə inanənlərin səcdəgahı olub. Aparılmış tədqiqatlar sübut edir ki, Qurani-Kərimdə adı çəkilən Əshabi-Kəhf məhz Naxçıvandır.

Əshabi-Kəhf ziyarətə qayıq Naxçıvanın adı ərəb dilindən götürülüb. "Əshab" yeniyetmə cavan oğlanlar, "kəhf" isə mağara, sığınacaq yeri deməkdir.

Əshabi-Kəhf təkcə ziyarətə qayıq deyil, həm də Azərbaycanın ən qədim tarixi abidələrindən biridir.

Hər il buranı Azərbaycanın digər bölgələrindən və xarici ölkələrdən gələn minlərlə zəvvar, turist və qonaq ziyarət edir.

Əshabi-Kəhf ziyarətə qayıqda "Yeddi kimsə", "Cənnət bağı", ziyarətə qayıqda yerləşən məscid, "Qara daş", "Damcıxana" insanların daha çox dualar edib ziyarət etdiyi məkanlardandır.

□ **"Yeni Müsavat"**

Rusiya elektron mediasında Azərbaycanı hədəf alan yazılar artmaqdadır. Bu yazılarda məsələn, Azərbaycanın Tiranadakı son təmsilçiliyinin “anti-Putin koalisiyasında iştirak” kimi yozulub. (Mənbə: Vzqlayad.ru).

“Qərbin planları” adlı YouTube kanalında Prezident İlham Əliyevin mayın 9-da Moskvaya getmək qərarını pisləyən və Bakını “nankorluqda” ittiham edən 16 dəqiqəlik video yayılıb. Bütün bunlar saxta fotolarla müşayiət olunur və Azərbaycan diasporuna təzyiq çağırışları ilə yekunlaşır.

Kreml klanının partiya tapşırıqlarının həlim icraçısı kimi şöhrət qazanmış rusiyalı oligarx Konstantin Malofeyevlə əlaqəli olan Rusiyanın məşhur “Tsarqrad” isə son vaxtlar Azərbaycana və onun rəhbərlərinə daha çox diqqət yetirməyə başlayıb, az qala hər gün anti-Azərbaycan məzmunlu materiallar yayır. (Mənbə: Minval.az).

Prezidentin “Mərkəzi Asiya, Cənubi Qafqaz və Xəzər vahid geosiyasi regiona çevrilir” açıqlamasına isə “Svobodnaya pressa” geniş məqalə həsr edib. “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu yaxınlarda bəyan etdi ki, Mərkəzi Asiya, Cənubi Qafqaz və Xəzər vahid geosiyasi regiona çevrilir. O da qeyd olundu ki, region daha çox xarici amillərlə bağlı dəyişikliklərə məruz qalır”, - nəşr yazır.

Nəşr onu da yazır ki, Prezident Əliyev Rusiyanın təsirinin zəifləməsindən danışaraq, bunu yeni xarici oyunçuların - ABŞ, Al, Türkiyə, Çin və Fars kərfəzi ölkələrinin fəallığı ilə izah edib: “İlham Əliyev Bakının nümunəsindən istifadə edərək Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz ölkələrinin “özəli üçün optimal məsafə saxlamaq və bundan faydalanaraq hamı ilə qarşılıqlı əlaqələr qurmaq” üçün tarixi fərsət qarşısında olduqlarını nümayiş etdirib. Eyni zamanda bildirilib ki, hər kəs üçün ən vacib olan “ən yaxın və ən prioritet dairə - Türk Dövlətləri Təşkilatında birləşmiş türk qrupu” olmalıdır. Əliyev bunu “qardaş birlik” kimi qiymətləndirir”, - nəşr qeyd edir.

Nəşr yazır ki, “Orta Asiya və Cənubi Qafqazı çətin günlər gözləyir” deyən məşhur türkiyəli ekspert Levent Yılmazın proqnozu özünü doğruldur: “İndi Çin Qərbə yönəlmiş siyasəti var. Ümumiyyətlə, bizim

şəy yürüdü, amma sabah hər şey sürətlə dəyişə bilər. Amma hələlik Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz ölkələri potensial və yaqin ki, qaçılmaz daxili sarsıntılara malik mürəkkəb geosiyasi labirintə doğru gedir. Böyük dəyişikliklər dövrü gəlir...”

Qeyd edək ki, İlham Əliyevin sözügedən mövqeyi hazırkı beynəlxalq münasibətlər sisteminə dəyişən çağırışlara cavab verməklə yanaşı, Azərbaycanın milli maraqlarına xidmət edir. Rusiya nəşrinin narahatlığı da buradan qaynaqlanır.

Bəs ekspertlər nə düşü-
nür?

AzTV-nin İctimai-Siyasi Proqramlar üzrə Departamentinin rəhbəri, politoloq Tofiq Abbasov

“Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Rusiyada anti-Azərbaycan lobbisi həmişə aktiv fəaliyyətdədir. Onun fikrincə, bu ölkədə Azərbaycanın hazırkı suveren siyasətini qəbul etməyən qüvvələr var və onlar çalışırlar ki, bütün postsovet respublikaları haqda belə radikal mövqe sərgilənsin. “Bu da bolşevik təcükürüdür - kim bizimlə deyilsə, deməli, bizə qarşıdır. Ona görə də həmin dairələr Azərbaycanı nədəsə ittiham etməyə bəhanə axtarırlar. Bu, Rusiyadakı neoimperialist zehniyyət sindromundan irəli gəlir. Biz hər zaman Fransadan, Birləşmiş Ştatlardan danışırıq, ancaq Rusiyada da belə dairələr var. Onlar Rusiyanı yekəxana kimi təqdim etmək istəyirlər. Ki, hamı onların qarşısında təzim etsin, baş əysin, “bəs bizim nüvə potensialımız var” və hamı bunu bilsin və sair...”, - T.Abbasov belə qeyd etdi.

Onun sözlərinə görə, bu yanaşma Ukrayna münasibəti prizməsindən indidaha qabarıq görünməkdədir: “Müharibə millətçiliyi gücləndirir, rusofobiya təqdimatı şisirdilir. Yəni Rusiya bir jandarma siyasəti yürüdü. Amma biz Ermənistan kimi o cinahdan bu cinaha tullanıb heç vaxt Rusiyaya qıcıq verməmişik. Azərbaycanın düz, sabit xarici siyasəti var. Ümumiyyətlə, bizim

Azərbaycan hakimiyyəti Rusiya mediasının hədəfində

Prezidentin Tiranadakı sammitdə iştirakını “anti-Putin koalisiyasında iştirak” kimi yozmaqda, Bakını “nankorluqda” ittiham etməkdə məqsəd nədir?; **politoloq:** “Bu, bolşevik təcükürüdür - kim bizimlə deyilsə, deməli, bizə qarşıdır”

Rusiya ilə bağlı ciddi problemi-
miz yoxdur. Qarabağ məsələsi idi, sülhməramlılardan narazılıq edirdik, Vardanyanı nə üçün bura göndərdiklərini haqlı olaraq söyləyirdik, indi isə bu problemlər yoxdur. Əksinə, hər hansı predmet olmadıq halda, Rusiyadakı həmin qüvvələr media vasitəsilə bizi təbdən çıxarmaq istəyirlər. Halbuki Tiranada keçirilən tədbirin təşkilı bizim günahımız deyil. Keçən il Qranada şəhərində keçirilmişdi, amma o zaman Azərbaycan Prezidenti getməmişdi. Bilirdik ki, orada bizə qarşı bir tələ var və bu da Makronun oyunbazlığı idi. Onda niyə demədilər ki, Azərbaycan o tədbirdə hansı səbəbdən iştirak etmədi?!

Çünki bu, Rusiya ilə bağlı məsələ deyildi, milli prizmadan olan mövqe idi”.
Ekspert hesab edir ki, Azərbaycan haqsızlıq görəndə Qərbi də, Şərqi də, qonşularını da tənqid edir: “Biz başa düşürük ki, Rusiya böyük qonşudur, mal döviyyəmiş ilbəil artır, amma hazırda “qaşınmayan yerdən qan çıxarmağa” ehtiyac yoxdur. Sadəcə, həmin dairələr rusofobiyanı ölkənin dövlət siyasətinə çevirmək istəyən oyunbazlardır. Biz milli maraqlara zidd olmayan bütün platformalarda iştirak edirik və Rusiyaya nifrətimiz də yoxdur. O ki qaldı son baş verənlərə - təyyarənin vurulması və digər addımlar - bizim tələblərimiz haqlıdır, qüvvədədir”.

Siyasi şərhçi Fuad Əliyev Rusiya ilə Azərbaycanın arasını vurmaq istəyən şəbəkələrin olduğunu açıqladı. Onun fikrincə, Ermənistan mətbuatı da Rusiyadakı həmin media resursları ilə koordinasiyalı hərəkət etməkdədir: “Onlar iki ölkə arasında yaranmış bu soyuqluqdan istifadə etməyə çalışırlar. Avropa Siyasi Birliyinin sammitində iştirak etməklə Rusiya əleyhinə hər hansı addım atılmayıb. Azərbaycan hansı tədbirdə iştirak edəcəyini özü müəyyənləşdirir. Qranada zirvəsi keçiriləndə Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Səmərqənd toplantısında iştirak edirdi. O zaman da deməliydilər ki, anti-Qərb platforma-

sındayıq, Rusiyanın yanında dayanmışıq. Bu, dayaz münasibətdir. Rusiya-Azərbaycan əlaqələrinin inkişafında heç bir əngəl yoxdur, Bakı Moskvaya qarşı heç bir blokda yer almır, sanksiyalara qoşulmayıb”.

F.Əliyev əlavə etdi ki, təyyarə hadisəsi, deputatın deportasiya edilməsi, kibərhücum münasibətlərdə narazılıq yaradan hallardır: “Amma ikitərəfli əlaqələrin inkişafını tormozlamır. Azərbaycanın Rusiyadan gözlədiyi izahət və qarşı tərəfin yerinə yetirməli olduğu məsələlər var. Rəsmi Bakının bundan əlavə narahatlığı yoxdur”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Tiflisdə erməni səfir DTX rəhbəri ilə niyə görüşüb?

Diplomatiyada səfirin ev sahibi ölkənin təhlükəsizlik xidmətinin rəhbəri ilə rəsmi görüş keçirməsi nadir təcrübədir

“Tiflisdə Ermənistanın Gürcüstandakı səfiri Aşot Smbatyanın Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin rəhbəri Anri Oksanaşvili ilə keçirdiyi görüş adi diplomatik görüşlər çərçivəsində dəyərləndirilə bilməz”. Bu barədə Ordu.az yazır.

Qeyd olunur ki, diplomatiyada dövlət səfirinin ev sahibi ölkənin təhlükəsizlik xidmətinin rəhbəri ilə rəsmi görüş keçirməsi nadir və qeyri-standart bir təcrübədir. “Bu kimi təmaslar, əgər baş verirsə, ya kəskin bir təhlükə, ya da olduqca həssas bir problemın mövcudluğunu göstərir. Əsas ehtimal ondan ibarətdir ki, bu görüş Ermənistan və Gürcüstan arasında getdikcə daha ciddi xarakter almağa başlayan iqtisadi və ticarəti mübahisənin, konkret desək, Ermənistan istehsalı olan “konyak”ların Gürcüstandan keçidi ilə bağlıdır. Son vaxtlar

Gürcüstandan şikayətlənən bir neçə Ermənistan şirkəti brend içkilərinin tranzitdə qarşılaşdığı “manevlər”ə görə Tiflisdəki Gürcüstan səfirliyinin qarşısında etiraz aksiyası keçirmişdi. Bu isə beynəlxalq diplomatik praktikalarda qəbul olunmaz bir addımdır: çünki Ermənistanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin problem və narazılıqları, əgər varsa, ev sahibi dövlətin - Ermənistandakı hökumətin diplomatik kanalları vasitəsilə həll olunmalıdır, yoxsa xarici dövlətin səfirliyinə təzyiqə deyil.

Bu nöqtəyi-nəzərdən bax-

dıqda, Ermənistanın problemə yanaşması həm diplomatik qaydalara ziddir, həm də regionda əlavə gərginlik yarada biləcək məsuliyyətsiz bir davranışdır. Belə olan halda, Gürcüstanın Ermənistan səfirini Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinə dəvət etməsi, sadəcə, rəsmi nəzakət jesti deyil, həm də xəbərdarlıq və siyasi signal ola bilər”, - deyərək xəbərdə bildirilir.

Gürcüstanın Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin səfiri qəbul etməsi onu göstərir ki, məsələ artıq sadəcə iqtisadi deyil, bu, həm də potensial sabitliyi poza biləcək bir təhlükə mənbəyi kimi dəyərləndirilir. Ermənistan iqtisadi aktorlarının məsuliyyətsiz davranışı fonunda Gürcüstan tərəfi ehtiyatı əldən verməmək üçün məsələyə

təhlükəsizlik səviyyəsində yanaşmaq məcburiyyətində qalıb.

Ən maraqlı detallardan biri də ondan ibarətdir ki, səfirin Gürcüstan təhlükəsizlik rəhbəri ilə görüşü ilə paralel şəkildə Albaniyada Avropa Si-

yasi Birliyinin sammiti çərçivəsində Ermənistan və Gürcüstan baş nazirləri bir araya gəlib. Bu, Tiflisdəki görüşün, sadəcə, texniki bir təmas olmadığını, daha geniş bir siyasi kontekstdə baş verdiyini göstərir.

□ **“Yeni Müsavat”**

Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin rəhbər heyəti İsrailin Tel-Əviv şəhərində rəsmi səfərdədir. Səfər çərçivəsində müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov İsrailin müdafiə naziri İsrail Katz və Müdafiə Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi general-leytenant Eyal Zamir ilə görüşüb. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə olmasının xüsusi vurğulandığı görüşlərdə hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

9tv.co.il saytı xəbər yayıb ki, İsrailin müdafiə naziri Katz Zakir Həsənovla görüşdə deyib: “İsrailin “Eurovision”da Azərbaycandan aldığı ikeqat yüksək bal ölkələrimiz arasında dostluğun əsl təsdiqidir”. Katz digər məsələlərlə yanaşı, oktyabrın 7-də HƏMAS-ın amansız terror aktından sonra yəhudi dövlətinə göstərdiyi dəstəyə görə Azərbaycan rəhbərliyinə və xalqına təşəkkür edib. Bundan əlavə, Bakının İsrail-Türkiyə istiqamətində vasitəçilik səyləri yüksək qiymətləndirilib.

Rəsmi səfər zamanı müdafiə nazirinin müavini - baş direktor Aqil Qurbanovla İsrail Müdafiə Nazirliyinin Baş direktoru Amir Baram arasında keçirilən görüşdə hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər və perspektiv planlardan danışılıb. Nazirliyin rəhbər heyəti, həmçinin İsrail Müdafiə Qüvvələrinin Baş Əməliyyat Mərkəzinə ziyarət edərək burada görülən işlərlə tanış olub.

İsrail saytı nazirlər arasında görüşdə iki ölkənin hərbi və müdafiə rəsmiləri ilə yanaşı, İsrail Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahının Əməliyyat İdarəsinin rəisi general-mayor Oded Basyukun da iştirak etdiyi xəbərini yayıb. Yada salmaq ki, bir neçə gün əvvəl CNN telekanalı Azərbaycana səfər edən və Suriya hökumət rəsmiləri ilə birbaşa danışıqlarda İsrail ordusunun əməliyyat idarəsinin reisi general-mayor Oded Basyukun da olduğunu bildirib. Bu danışıqların Bakıda Türkiyə ilə İsrail arasında Suriya ilə bağlı təhlükəsizlik danışıqları çərçivəsində baş tutduğu deyilir.

Maraqlıdır ki, təkcə CNN deyil, İsrailin “Kanal 12” telekanalı da rəsmi Tel-Əvivin Suriya təmsilçiləri ilə birbaşa və dolayı danışıqlar apardığı haqda xəbər yayıb. Danışıqların iki raundunun keçirildiyi iddia edilirdi. Amma ötən həftəsonu İsrail Müdafiə Qüvvələri CNN-in Bakıda Suriyanın yeni hökumətinin nümayən-

dələri ilə Tel-Əviv arasında birbaşa danışıqların aparıldığı barədə xəbərini təkzib etdi.

Qeyd edək ki, 2020-ci ildə Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargahının keçmiş rəisi general-polkovnik Nəcməddin Sadıkov Tel-Əvivə səfər edib. O, o zamankı israili həmkarı general-leytenant Qadi Ayzenkotun dəvəti ilə oktyabrın 23-də Tel-Əvivdə olub. Həmçinin 2018-ci ildə də oxşar səfəri olub. Lakin ilk dəfədir ki, müdafiə naziri səviyyəsində İsrailə səfər edilir.

İndi isə regional proseslərin aktiv fazasında, Bakıda görüşlərin keçirildiyi zamanda, ən əsası isə Azərbaycanın “İbrahim sazişi”nə qoşulacağı haqda verilən bəyanatlar fonunda Z.Həsənovun İsrail səfəri olduqca diqqətçəkicidir. Xatırladaq ki, ABŞ Prezidenti Trampın xüsusi nümayəndəsi Stiv Uitkoff “İbrahim sazişi”nə Azərbaycanın da qoşulacağını açıqlamışdı.

Azərbaycan Yəhudi Media Mərkəzinin üzvü, politoloq Rüstəm Tağızadənin sözlərinə görə, Tel-Əvivdə Azərbaycan və İsrail müdafiə nazirləri arasında görüşün əhəmiyyəti region üçün çox böyükdür: “Ötən il ərzində Türkiyə, İsrail və Azərbaycan sakitcə pragmatik üçtərəfli anlaşmaya doğru addımladılar - mərkəzi İranın təsirini məhdudlaşdırmaq, Suriyada təhlükəsizlik axınına sabitləşdirmək, Xəzərdən Aralıq dənizinə enerji və tranzit marşrutlarını təmin etmək. Azərbaycanın İsrailə daha dərin hərbi inteqrasiyası həm Ankaraya, həm də Tel-Əvivə Bakının etibarlı körpü rolunu oynaya biləcəyindən xəbər verir”.

R.Tağızadənin fikrincə, Türkiyə üçün daha sıx İsrail-Azərbaycan əlaqələri Ankaranın əmin edir ki, İsrail silahları və kəşfiyyatı onun mövqelərinə qarşı yönəlməyəcək: “İsrail üçün bu, NATO üzvü Türkiyə və türk müttəfiqinin - Azərbaycanın daxil olduğu daha geniş regional uyğunluğu vurğulayır və bəzən Ankara ilə ikitərəfli gərginliyin yaratdığı təcrid hissini azaldır. Müdafiə nazirinin sə-

Zakir Həsənovun Tel-Əviv səfərinin pərdəarxası

Müdafiə naziri səviyyəsində İsraildə ilk dəfə görüşlər keçirilir; siyasi və hərbi ekspertlər bu təmasların regionda proseslərin ən aktiv fazada olduğu dövrdə baş tutmasına diqqət çəkir

fəri Türkiyə və İsrailin maraqlarının üst-üstə düşdüyü təhlükəsizlik arxitekturasını təsdiqləyir və bu, Ərdəğan və Netanyahu arasında birbaşa dialoqa qayıtmasını asanlaşdırır”.

Politoloq hesab edir ki, Türkiyə və İsrail arasında əsas gərginlik mənbələri - Qəzza siyasəti, Şərqi Aralıq dənizi qaz mübahisələri və ictimai ritorika ilə bağlı - Suriyanın şimalında və Qafqazda ortaqlıq təhlükəsizlik narahatlıqları fonunda daha az aktuallaşıb: “Bakı İsrailin pilotsuz uçuş aparatlarından müdafiə texnologiyasını idxal etdikcə və Türkiyə bu sistemlərin dost qonşusunu qoruduğunu gördükcə, bir neçə dinamika ortaya çıxarır. Hər iki tərəf bir-birinə ciddi şəkildə öz ikitərəfli münasibətlərinə baxmaq əvəzinə, etimad üçün əsas kimi uğurlu üçtərəfli və ya dördtərəfli forumları göstərə bilər. Əgər diqqət yəni nəsil hava hücumundan

müdafiə sisteminin birgə inkişafı və birgə təlimlərə yönəlsə, o zaman daxili siyasi təzyiqlər (məsələn, Qəzza üzərində ictimai etirazlar) peşəkar hərbi əməkdaşlıqdan sonra ikinci plana keçir”. Analitik güman edir ki, Türkiyə və İsrail ikitərəfli şikayətlərini bölmək üçün geniş imkanlar əldə edir, onları Bakının vasitəçiliyi ilə fəal regional təhlükəsizlik əməkdaşlığının xeyrinə təxirə salır.

Hərbi ekspert Ramil Məmmədli Z.Həsənovun İsrail səfərində üç mühüm mövzunun gündəlikdə olduğunu düşünür: “Müdafiə, xüsusən də kəşfiyyat sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi, Türkiyə ilə danışıqlar və Yaxın Şərq. Yeni bura Suriya da, İran da daxildir. Təbii ki, Azərbaycan üçün prioritet müdafiə qabiliyyətini gümbəgün artırmaqdır. Bu istiqamətdə İsrailə əməkdaşlıq müstəsna rol oynayır. 44 günlük müharibə zamanı da yəhudi dövlətdən alınan silahların əhəmiyyəti qeyd olunmalıdır. Sadəcə, bu səfərlərin intensivləşməsi ayrıca təhlil olunmalıdır. Çünki qarşılıqlı şəkildə səfərlər olur, müxtəlif səviyyələrdə təmaslar var. Bu da məhz hərbi sahədən daha çox siyasi arsənalda gedən müzakirələrin nəticəsidir. Azərbaycan regional proseslərin oyunçusuna çevrilməkdədir”.

Hərbi təhlilçi hesab edir ki, yeni təhlükəsizlik arxitekturası qurulur və Azərbaycan bu siyasi şəkillənmənin çəkilməsində iştirak

İsraildən ölkəmizə gələnlərin sayı artıb

2025-ci ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycana dünyanın 174 ölkəsindən 735,8 min və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,3 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlib.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin məlumatına görə, gələnlərin 24,2 faizi Rusiya Federasiyası, 18,0 faizi Türkiyə, 11,0 faizi Hindistan, 9,0 faizi İran, 4,7 faizi Gürcüstan, 3,6 faizi Qazaxıstan, 2,9 faizi Pakistan, 2,5 faizi Səudiyyə Ərəbistanı, 2,2 faizi Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 1,9 faizi İsrail, hər birindən 1,8 faiz olmaqla Özbəkistan və Çin, 1,5 faizi Ukrayna, 1,4 faizi Türkmənistan, 1,1 faizi Küveyt, 1,0 faizi Belarus, 11,4 faizi digər ölkələrin vətəndaşları olub. Gələnlərin 70,2 faizini kişilər, 29,8 faizini qadınlar təşkil edib.

Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə İsraildən gələnlərin sayı 2,8 dəfə, Tacikistandan 2,0 dəfə, Çindən 1,7 dəfə, İordaniyadan 45,6 faiz, Hindistandan 32,9 faiz, Qırğızıstandan 32,1 faiz, İspaniyadan 28,8 faiz, Yaponiyadan 26,7 faiz, Pakistandan 22,5 faiz, ABŞ-dən 20,2 faiz, Qazaxıstandan 17,7 faiz, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən 16,6 faiz, Kanadadan 15,5 faiz, Niderlanddan 10,7 faiz, İtaliya və Misirdən 10,0 faiz artıb.

2024-cü ilin yanvar-aprel ayları ilə müqayisədə Avropa İttifaqına üzv ölkələrdən gələnlərin sayı 1,8 faiz artaraq 27,8 min nəfər, körfəz ölkələrindən gələnlərin sayı 3,4 faiz azalaraq 117,8 min nəfər, MDB ölkələrindən gələnlərin sayı 9,2 faiz azalaraq 243,0 min nəfər olub, digər ölkələrdən gələnlərin sayı isə 12,2 faiz artaraq 347,2 min nəfər təşkil edib.

Ölkəmizə gələn əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin 71,8 faizi hava, 26,6 faizi dəniz yolu və avtomobil, 1,6 faizi isə dəniz nəqliyyatından istifadə edib.

2024-cü ilin yanvar-aprel ayları ilə müqayisədə xarici ölkələrə gedən Azərbaycan vətəndaşlarının ümumi sayı 0,9 faiz azalaraq 632,7 min nəfər olub. İrana gedən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı 25,9 faiz, Gürcüstana gələnlərin sayı 20,4 faiz artıb, Türkiyəyə gələnlərin sayı 6,3 faiz, Rusiya Federasiyasına gələnlərin sayı isə 26,4 faiz azalıb.

edir: “Bu görüşlər Rusiya, İran, Ermənistanda izlənilir. Hər üç ölkənin siyasi mərkəzləri müdafiə naziri Zakir Həsənovun və digər rəsmi şəxslərin israili nümayəndələrlə görüşlərini analiz edirlər. Onlar Azərbaycanın yəhudi dövləti ilə nə dərəcədə dərin əlaqələrinin olduğunu yaxşı başa düşürlər. Bu da bədxah qüvvələrin gələcək üçün planlaşdırılan xain planlarını suya düşürməkdir. Azərbaycan bununla həm də müttəfiqlərini, dostlarını göstərir”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Bakının icra başçısı bu qədər maaş alır

İcra başçıların maaşları onların rəhbərlik etdikləri şəhər və rayonlarda yaşayan əhalinin sayına əsasən hesablanır

Əhalinin müxtəlif kateqoriyalarının maaş, müavinət və pensiyalarında artımlar və ya onlara əlavələr barədə geniş və açıq məlumat daim yayılsa da, dövlət idarəetməsinin müxtəlif qollarında təmsil olunan vəzifəli şəxslərin məvacibi haqqında çox az bilgi var. Yenısabah.az şəhər və rayonlar üzrə icra başçıların aylıq maaşlarını araşdırıb.

Başçı maaşlarında artımla bağlı son qərar 2022-ci ildə verilib.

Prezident Əliyevin 1 mart 2022-cü il tarixli 1609 nömrəli Fərmanına görə, rayon və şəhər icra başçıları vəzifə maaşının 1.5 misli məbləğində əlavə alır. Məsələn, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BHİŞ) başçısının maaşı 3060 manatdır.

1609 nömrəli fərmana əsasən, Eldar Əzizov vəzifə maaşının 1.5 misli həcmində əlavə alır. Yeni BHİŞ başının maaşı 7650 manatdır.

Ümumiyyətlə, icra başçıların maaşları onların rəhbərlik etdikləri şəhər və rayonlarda yaşayan əhalinin sayına əsasən hesablanır.

Bu qaydaya əsasən, inzibati-ərazi vahidləri üzrə maaşlar aşağıdakı kimidir:

Bakı şəhər icra başçısı - 7650 manat;
Gəncə, Sumqayıt şəhərlərinin icra başçıları - 5625 manat.
Əhalisi 100 mindən çox olan rayonlar - 4587,5 manat (Abşeron, Masallı, Şəmkir və s.)
Əhalisi 50-100 min arası olan rayonlar - 4225 manat (Ucar, Lerik, Beyləqan və s.)
Əhalisi 50 minə kimi olan rayonlar - 3837,5 manat (Xızı, Səderək, Daşkəsən və s.)

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il tarixli bir sıra qərarları ləğv edilib. Bununla bağlı muxtar respublikanın baş naziri Ceyhun Cəlilov qərar imzalayıb. Məlumat üçün bildirək ki, daha əvvəl aprel ayında Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il tarixli bir sıra qərarları ləğv edilib.

Xatırladaq ki, ləğv olunan qərarların əksəriyyəti həmin dövrdə muxtar respublikanın baş naziri vəzifəsində çalışan Əlvəz Baxşiyev tərəfindən imzalanıb. Ə.Baxşiyev

1994-1998-ci illərdə muxtar respublikanın maliyyə naziri, 1998-2000-ci illərdə maliyyə-iqtisadiyyat naziri, 2000-2020-ci illərdə isə baş naziri vəzifələrində çalışıb.

Talıbovun imzası dövlət sənədlərindən silinir

Tanınmış naxçıvanlıdan yeni açıqlamalar: "Onun dövründə işləyənlərin bəziləri bu gün də vəzifədədir"

Qeyd edək ki, ləğv olunan qərarların hamısı Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin o zamankı sədri Vasif Talıbovun zamanında imzalanıb. Vasif Talıbov 2022-ci ildə Ali Məclisin sədri vəzifəsindən azad edilib.

Talıbovun qərarlarının ardıcıl olaraq ləğvinin arxasında nə dayanır?

"Bakı Xəbər" qəzetinin baş redaktoru, siyasi şərhçi Aydın Quliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Naxçıvanda yerli hakimiyyət dəyişdirildəndən sonra icra hakimiyyəti sisteminə, parlamentdə kadrların dəyişdirilməsi ilə bərabər idarəetmə strukturunda da xeyli dəyişikliklər olub. Bu dəyişikliklərin hansı nəticələr verdiyi üzərində dayanmağa hələlik ehtiyac yoxdur, o mənada ki, ortada ciddi bir dəyişiklik hələlik hiss olunmur: "Yeni mərhələyə keçidlə bağlı bir qeyri-müəyyənlik mövcuddur. Amma Vasif Talıbovun dövründən qalmış bir sıra idarəetmə dövlət orqanlarında islahatlar, bəzələrinin ləğvi, bəzələrinin birləşdirilməsi yönündə addımlar atılır. O cümlədən də 2022-ci ildən əvvəlki dövrlərdə Nazirlər Kabinetinin verdiyi bir sıra qərarların ləğv edildiyini də biz görürük. Konkret olaraq dəqiq hansı qərarlardan söhbət gəldiyini söyləmək çətindir. Çünki ən azı hələ bu barədə geniş informasiya yoxdur. Ancaq bəllidir ki, Vasif Talıbovun dövründə Naxçıvanda idarəçilik qərarları, dövlət strukturlarının təkmilləşdirilməsi, birləşdirilməsi, yenilərinin yaradılması və sair yönümdə atılan addımlar əsasən Naxçıvan Muxtar Respublikasında idarəçiliyi yerli çərçivədə əlahiddə bir formaya salmaq, Azərbaycandan daha çox ayırmaq və vahid bir dövlətin ayrılmasından hissəsi olmağına baxmayaraq, Naxçıvanda ayrıca bir əlahiddə idarəçilik sisteminin yaradılması məqsədinə xidmət edirdi. Bu nöqtəyi nəzərdən Vasif Talıbovun dövründə yaradılmış, əsası qoyulmuş bəzi dövlət idarəetmə strukturlarında islahatların aparılmasına heç qətiyyət ehtiyac var. O mənada ki, Naxçıvanın muxtar respublikası statusunun saxlanması şərti ilə həm də Azərbaycanın unitar dövlətçilik prinsipinə xələl gəlməsin".

A.Quliyev vurğuladı ki, ancaq belə dəyişikliklərdən, qərarların ləğv olunmasından söhbət gəldəndə ilk növbədə muxtar respublikanın

idarəetmə komandası, Ali Məclisi, baş nazir, Prezidentin xüsusi nümayəndəsi və digər bununla bağlı Naxçıvan cəmiyyətinə açıqlamalar verilməlidir ki, camaatda suallar yaranmasın: "Bu cür prinsipial məsələlərin mediada müxtəlif istiqamətlərdə müzakirə olunmaması üçün birinci növbədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının özünün yerli hakimiyyəti, səlahiyyətli şəxslərinin izahatı olmalıdır. Bu günə qədər Naxçıvan Ali Məclisinə sədr seçilməyib, amma buna əhalinin inandırıcı izahat verilməyib. Eləcə də muxtar respublikanın əvvəlki baş nazirinin qərarlarının ləğv olunması ilə bağlı təəsüf ki, ortada rəsmi izahlara rast gəlinmir. Bu da əhali arasında

söz-söhbətə, çaşqınlığa gətirib çıxarır. Vasif Talıbovun dövründə işləyənlərin heç də hamısı kənarlaşdırılmayıb, onların bəziləri bu gün də vəzifədədir. Məsələn, Vasif Talıbovun köməkçisi Ramiz Məmmədov bu gün Naxçıvan Ali Məclisinin deputatıdır, həm də əvvəlki səlahiyyətlərini, bildiyimə görə, qeyri-rəsmi olaraq icra edir. Ramiz Məmmədovun bu qərarların çoxundan xəbəri var. Hansı qərar niyə verilib və bu gün niyə ləğv olunub? Bu cür suallarla bağlı Ramiz Məmmədov daha müfəssəl açıqlamalar verə bilər ki, cəmiyyətdə də aydın təsəvvür yarasın. Yaxud muxtar respublikanın baş naziri olmuş şəxs açıqlamalar verməlidir. Muxtar respublikanın hazırkı baş naziri belə qərarları imzalayanda mütləq şəkilə cəmiyyətə izahlar verilməlidir ki, suallar yaranmasın".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

dəfə bizdən heç kimə deməyiblər". Bunu Unikal.org-a açıqlamasında Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri, Milli Məclisin deputatı Eldar Quliyev İmişlidə SSRİ bayrağı ilə bağlı davam edən müzakirələr fonunda deyib.

Deputatın sözlərinə görə, "Georgi lenti"ni həmin tədbirə rus əsilli bir şəxs aparıb: "Dima adlı şəxs gedib "Georgi lenti" verib, SSRİ bayrağını tapıblar və s. Bəlkə Dima deyil, Sergeydir, səhv etməyim. Bizim işçilərin həmin tədbirdəki davranışları savadsızlıqdandır. Onun nə lenti olduğunu soruşsan, bilmirlər. Heç soruşmayıblar ki, sən kimsən, bu lent nədir? Görək orada deyirdilər ki, nə edirik bu lenti? Azərbaycanın üçrəngli bayrağı var, Şuşada da, Xankəndidə də dalğalanır. Hər halda, burada kimsə maraqlı tərəf olub. Bəlkə də bu işdə kiminsə əli olub, bunu ediblərə də, Salehə qarşı ediblər. O hadisədən sonra Salehi görməmişəm. Deyirdim ki, Saleh bəlkə də utanmışdı ki, görünürsən. İnsandır da, başına gələnlə başmaqçı olur. Ona görə də çalışırıq ki, belə şeylər təkrarlanmasın".

Eldar Quliyev tədbirdəki imperalizm rəmzlərinin götürülməsinin təxribat olub-olmadığı ilə bağlı məsələyə də aydınlıq gətirib: "Biz rayonlarda illik hesabat keçiririk. Əməkdaşlarımızdan xahiş etdik ki, informasiya versinlər ki, bir qədər ayıq olmaq lazımdır. Yeni belə provokasiyaların qarşısını vaxtında almaq mümkün olsun. Biz istəyənlər də var, istəməyənlər isə daha çoxdur. Cənab Prezident məhz buna görə 9 May paradına Şuşanı azad edən "Yaşma"nın qəhrəmanlarını göndərdi. Paşinyana da göstərdi ki, Şuşanı alan bu igid oğullardır".

Deputat İmişlidə Ağsaqqallar Şurasının binasının onun olması ilə bağlı yayılan məlumatlara belə reaksiya verib: "İmişlidə Ağsaqqallar Şurasının binası var, biz ora kirayə gəlmişik. Guya ki, o bina mənimdir. Mənim orada heç evim də yoxdur. Kimi maraqlandırarsa, mən deyim, gedib baxsınlar ki, kimlə müqavilə bağlanıb və kimə kirayə verilib. Onların binası yox idi. Biz gedib yer tapdıq, onu təmir etdik".

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV, Musavat.com**

Özündən sonra oğlu da işdən çıxarılan Saleh Səmədov haradadır?

Ağsaqqallar Şurasının sədri: "Georgi lenti"ni həmin tədbirə rus əsilli bir şəxs aparıb, heç soruşmayıblar ki, sən kimsən, bu lent nədir?"

Bir neçə gün əvvəl vəzifədən kənarlaşdırılan İmişli rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Saleh Səmədovun oğlu da işdən çıxarılıb. "Qafqazinfo"-nun əldə etdiyi məlumata görə, S.Səmədovun oğlu Kamran Səmədov İmişli Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Yeni Bəhramtəpə İnzibati Ərazi Dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini vəzifəsini itirib. O, müvafiq əmrilə işdən azad edilib.

Qeyd edək ki, mayın 9-da İmişlinin Sarıxanlı kəndində fəşizm üzərində Qələbə ünü münasibətilə təşkil olunan tədbirdə SSRİ bayrağı altında, sinəsində rus imperiyasının rəmzi olan "Georgi lenti" ilə çıxış etməsi qalmaqala səbəb olub və Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının İdarə Heyətinin növbədənəkar iclası keçirilərək o,

vəzifədən uzaqlaşdırılıb. Onun yerinə müvəqqəti təyin edilən Vahid Tağıyev isə 1 gün sonra işdən çıxmaq haqda ərizə ya-

zıb. S.Səmədovun çoxsaylı əmlaklarının və biznes şəbəkəsinin olması barədə də məlumatlar yayılıb.

"Bizə desəydilər, əlbəttə ki, belə bir tədbirin keçirilməsinə icazə verməzdik. Adətən tədbir keçirəndə deyirdilər, bu

İmişli rayonunda keçirilmiş 9 may tədbirində SSRİ bayrağının qaldırılması və iştirakçıların sinəsinə Rusiya imperiyasının rəmzi olan "Georgi lenti"ni taxması ətrafında yeni versiyalar ortaya çıxıb.

Tədbirin təşkilatçısı - rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Saleh Səmədov bu hadisədən sonra vəzifədən azad ediblər. Amma onun əvəzinə təyin edilən Vahid Tağıyev də kürsüsündə çox otura bilmədi. Bəlli oldu ki, Vahid Tağıyev də Sarıxanlı kəndindəki SSRİ bayrağının fonunda keçirilmiş məlum tədbirin təşkilatçılarından olub və o da sinəsinə "Georgi lenti" taxıb.

Ağsaqqallar Şurasının üzvlərinin SSRİ rəmzlərinə, İosif Stalinin şəxsiyyətinə və bu gün Kremlin rəsmi ideologiyasında fəal şəkildə istifadə olunan rus təbliğatının elementlərinə rəğbətini səbəbləri naməlum qalır. Haqqın.az yazır ki, vaxtilə Rusiyanın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Vladimir Doroxin İmişli Rayon İcra Hakimiyyətinin keçmiş başçısı, sonradan korrupsiya və digər cinayətlərdə təqsirli bilinən Vilyam Hacıyevlə xüsusi münasibətdə olub. "Yada salmaq ki, 2017-ci ildə Hacıyev II dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif olunanda səfir Doroxin ona təbrik məktubu göndərmişdi. Bu isə görünməmiş hadisə idi, çünki bundan əvvəl heç bir xarici dövlətin Azərbaycandakı səlahiyyətli nümayəndəsi rayon administrasiyalarının rəhbərlərini təbrik etməyib. Rusiya Federasiyası səfirinin məktubu həttə İmişli RİH-in rəsmi internet saytında və bir sıra yerli KİV-lərdə dərc olunmuşdu.

2014-cü ildə həmin Vladimir Doroxin "Rossotrudnichestvo"-nun Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri Valentin Denisov (Bakıda bu yaxınlarda bağlanmış "Rus evi" ilə əlaqəlidir) və Belarusun Azərbaycandakı səfiri Nikolay Patskeviçlə birlikdə İmişliyə səfər edib, Vilyam Hacıyevlə görüşüb. Regionun Rusiya və Belarus regionları ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi məsələləri rəsmi müzakirə olunub.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl Göygöl, Samux və İmişli rayonlarının icra hakimiyyətlərinə rəhbərlik etmiş Vilyam Hacıyev 2020-ci ilin aprelində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən şəxsi kabinetində saxlanılıb və daha sonra 12 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib (sonradan bu müddət 3,5 il azaldılıb - red.) Hazırda Vilyam Hacıyev cəzasını çəkməkdə davam edir. İddiadan belə anlaşılar ki, İmişlidəki Ağsaqqallar Şurası Rusiyanın "beşinci kolon"unun "yuvalarından" olub. Bakı-Moskva münasibətlərində indiki gərgin-

lik fonunda isə həmin "yuva" fəaliyyətə keçib.

Rusiya zamanında V.Hacıyev kimiləri və səfiri vasitəsilə "5-ci kolon" yuvaları qurub və onları indi hərəkətə keçirir?

Azərbaycan Milli İstiqlal Partiyasının Siyasi Şurasının üzvü, siyasi ekspert Əli

Həbsdəki keçmiş icra başçısına "5-ci kolon" ittihamı

Rusiya zamanında qurduğu "yuva"ları indimi hərəkətə keçirir?

Vilyam Hacıyev

Orucov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, İmişlidə Rusiya şovinizminin rəmzi olan "Georgi lenti" taxaraq tədbir keçirilməsinə daha geniş aspektdən yanaşılmalıdır. Bu hadisələr rayon səviyyəsində məhdudlaşdırılan təxribat deyil: "Ola bilər, korrupsiya cinayəti ilə cəzalandırılan sabiq icra başçısının Rusiya ilə və yaxud həmin ölkənin məsul şəxsləri, nümayəndələri ilə sıx dostluğu, əlaqələri olsun. Bu tip əlaqələrin digər icra başçıları ilə olması da mümkündür. Ancaq hesab edirəm ki, zaman-zaman ölkəboyu hücrələr yaradılıb və İmişlidəki sadəcə xəbərdarlıq siqnalı idi. Mən bildiyim qədər Saleh Səmədov özü həmişə təhlükəli oyunların içində olub və ona müxtəlif səviyyələrdə himayədarlıq göstərilib. Bir zamanlar özünü "Boz Qurd"çu kimi də göyə soxmağa çalışıb və mərhum daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun partiyasında da görünüb. Onun dələduzluq əməllərinə görə Qafqazsayağı cəzalandırılması barədə də məlumatlar var. Öz maraqlarının təmin edilməsi üçün asanlıqla xarici dövlətlərin alətinə çevrilən bu kimi adamlar çox təhlükəli olurlar və belələrinin tez üzə çıxarılıb ifşa olunmaları və zərərsizləşdirilmələri ölkənin təhlükəsizliyinin təminatı üçün də faydalıdır".

Ə.Orucov dedi ki, Rusiyanın Azərbaycandakı "5-ci kolon"unun nümayəndələri bütün dövlət və

qeyri-dövlət strukturlarında, həyatın müxtəlif sahələrində mövcuddur və istənilən vaxt hərəkətə gətirilməsi ölkədə ciddi problemlər yarada bilər: "Onlardan bəziləri həttə həyasızcasına və açıq şəkildə rusiypərəst təbliğat aparmaqdan, Rusiyanı müdafiə etməkdən

ya daima Azərbaycanda öz "5-ci kolon"unun formalaşdırılması istiqamətində iş aparır. "Bu proses bu gün də var, sabah da olacaq. Çünki Rusiya yeni variantda SSRİ qurmaq planına malikdir və bu istiqamətdə ideoloji iş aparır. Azərbaycanda "Rus evi" bu istiqamətdə fəaliyyət göstərib. İstər hansısa icra başçıları, istərsə də digər vəzifəli şəxslər və müxtəlif sahələrin təmsilçiləri sırasında "5-ci kolon"a aid şəxslərin olması ehtimalı yüksəkdir. Hə-

mi şəxslərin həm səfirlik, həm də "Rus evi" tərəfindən koordinasiya ediləbilməsinə söyləmək mümkündür. Ancaq "Rus evi"-nin aqibəti, SSRİ bayrağı qaldırılanların aqibəti onu deməyə əsas verir ki, belələrinin fəaliyyətə keçirilməsi ilə Azərbaycan dövlətinin sarsıdılması bilməz. Azərbaycan cəmiyyəti İmişlidəki məlum olayı pislədi və müstəqilliyimizə zidd olan addım kimi qəbul etdi. Bu da bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan xalqı "SSRİ xülyası" ilə yaşayənlərin arxasınca getməz. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev bu gün milli maraqlara söykənən siyasət aparır. Xarici ölkələrin burada uzantılarını daima neytrallaşdırır. Rusiyanın həyata keçirmək istədiyi yeni SSRİ planı da Azərbaycanda alınmaz. Ukraynaya Rusiyanın hücumu da əslində yeni SSRİ qurmaq planının tərkib hissəsidir. Digər postsovet ölkələrində isə Rusiya yumşaq güclə - öz "5-ci kolon"u vasitəsilə işləyir".

Ekspert düşünür ki, Ağsaqqallar Şurasında islahatlar aparılmalıdır. Belə görünür ki, Rusiyanın "5-ci kolon"u daha çox həmin təsisatdadır: "Şübhəsiz ki, onların təsir dairəsi ora ilə kifayətlənir. Bu, təəssüf doğurur. Ancaq əminəm ki, dövlətimiz daha da gücləndikcə bu kimi şəxslər zəifləyəcək. Azərbaycan müstəqildir və öz azadlığı uğrunda mübarizə aparıb xalqının qanı, canı bahasına müstəqillik əldə edib. Biz torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün şəhidlər vermədik ki, biriləri çıxıb bizə SSRİ-ni sınırsın. Qarabağ məsələsinə də SSRİ ömrünün son çağında Azərbaycana problem yaratmaq üçün yaratmışdı. Ona görə də "5-ci kolon"dakılara baş qaldırmağa imkan verilməməlidir".

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, siyasi ekspert Məhəmməd Əsədullazadə bildirdi ki, Rusi-

Misir Mərdanov

"Cəmi iki evim var..."

Sabiq təhsil naziri: "Eldar Mahmudov mənə hər zaman hörmətlə yanaşıb"

Azərbaycanın keçmiş təhsil naziri, Riyaziyyat və Mexanika İnstitutunun direktoru Misir Mərdanov Azpolitika.info-ya geniş müsahibəsində elm və təhsil sahəsində mövcud problemlər, onlardan çıxış yolları, nazir işlədiyi dövrdə baş verən olaylar və hazırda çalışdığı sahədə qarşılaşdığı çətinliklər, eləcə də digər aktual mövzularla bağlı sualları cavablandırıb.

Sual-cavabdan qısa bir hissəni təqdim edirik.

- Sizin nazir olduğunuz dövrdə ölkədə çox maraqlı, qalmaqallı hadisələr olub. Məsələn, MTN şefi Eldar Mahmudovun "at oynatdığı" vaxtlar var idi. Bir çox keçmiş nazirlər deyir ki, Mahmudov onları sıxışdırıb "haqq" tələb edirmiş. Əli Abbasov, keçmiş maliyyə naziri Əvəz Ələkbərov bunu etiraf ediblər, deyiblər ki, "haqq" tələb olunub. Eldar Mahmudovla Sizin münasibətləriniz necə olub?

- Mənim heç kimlə konfliktim olmayıb. Eldar Mahmudov mənə hər zaman hörmətlə yanaşıb. Yaş fərqimiz var idi. Onun atasını da çox yaxşı tanıyırdım, Allah rəhmət eləsin. O zaman nazirlər arasında peşəsinə uyğun adam mən idim, xeyli vaxt idi çalışırdım. Eldar Mahmudov ora 2004-cü ildə gəlib, mən isə artıq 1998-ci ildən çalışırdım. Açıqı, onunla və digər nazirlərlə aramızda heç bir konfliktim olmayıb.

- Amma demisiniz ki, Ramiz Mehdiyev hər zaman sizin fəaliyyətinizi qaralamağa çalışıb...

- Onun məqsədi o idi ki, hamı hər şeyi onunla razılaşdırmalı, onunla məsləhətləşməlidir.

- Ramiz Mehdiyev akademiyanın rəhbəri olanda siz institutun direktoru idiniz. Necə yola gəldirdiniz?

- O, AMEA-ya gələndə getdim və təbrik etdim. Uzun müddət bir yerdə çalışmışıq. Dedim ki, sizə kömək etməyə hazıram. Sonra nədənsə, kim nə etdisə, bir gün xəbər tutdum ki, bizim institutun adını dəyişmək istəyir. Məqsədi də o idi ki, mənə buradan çıxarsın. Ondan sonra münasibətlərimiz pozuldu. Məni qəbul etmədi. Telefonda çox ciddi söhbətimiz oldu. Sonra da elə oldu ki, o çıxdı getdi, mən isə burada qalıb işlədim. Mən də telekanallara çıxıb bəzi məqamları demək məcburiyyətində qaldım.

- Daha sonra münasibətiniz olub?

- Xeyr.

- Keçmiş nazirlər, eləcə də indiki bəzi nazirlər vətənpərvərlikdən, dövlətçilikdən bol-bol danışsalar da, hamısının uşaqları xaricdədir - Londonda, Amerikada, Fransada. Pullarını da oralara qoyurlar. Bəs Sizin uşaqlar haradadır?

- Mənim uşaqlarımın başqa yerdə nə işi var? Üç övladım var, hamısı Azərbaycandır. Nəvələrim də buradadır. Oğlum pensiya alır, polisdə çalışırdı. Böyük qızım evdar qadındır. Digər qızım isə universitetdə müəlimdir. Mənim isə burada iki evim var: biri Novxanıda, digəri isə İsmayılıda - Zərgəran kəndində...

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Qərribə iclas

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Bakıda korrupsiya ilə mübarizə haqda beynəlxalq konfrans keçirilmişdir, səhv eləmirəmsə, prokurorluq orqanlarımızın bayrağı altında. Çox yaxşı tədbir idi, dünyanın gözü dikilmişdi, şəxsən mən heyran qalmışam, hələ də özümə gələ bilmirəm.

Bu, bir daha onu isbat edir ki, Azərbaycan dünyada korrupsiya ilə mübarizə üzrə lider dövlətlərdən biridir. Biz istəsək rüşvətxor və korrupsionerlərin qulağını kəsərik, lakin cərrahlarımız imkan vermir - dərhal yerinə tikirlər. Dünən bu barədə də informasiya var idi, deyir həkim kəsilmiş qulağı 36 saat sonra yerinə tikmişdir.

Möcüzədir. Hazırda həmin yoldaşın qulağı ziyarət-gah kimi bir şey olubdur. Gedib nəzir verirsən, ondan sonra sonsuz gəlinlər uşağa qalır, ayaqsızlar yeriyir, dil-sizlər dil açır. Gözü açılanlarımız haqda ta yazmıram, ötən saylarımızda xəbər vermişik, təkrar niyə edək?

Digər həkim 9 qaşığı udanı müalicə edib, qaşıqları çıxarmışdır. Bəs deyirdilər camaat yeməyə nəseə tapmır? Qaşiq-qaşiq udurlar.

Elə bu cür müqəddəs məkan olmağımızın təsiridir ki, deputatlar da Məkkəyə müraciət yazır, Kəbənin örtüyünü istəyirlər. Orada hər il örtük dəyişilmiş, ərəb kralı köhnəni müsəlman dövlətlərinə hədiyyə edirmiş.

Açığı, bu prosedur haqda məlumatım yox idi və xəbər mənə çox qərribə gəldi. Axı dünyada nə qədər müsəlman dövləti var? Niyə indiyəcən o örtüyün biri bizə qismət olmamışdır? Şeyximiz və qudası Hacı Qalib müəllim 37 dəfə ziyarətə gedərkən nə üçün həmin örtükdən bir arşın kəsib gətirməyibdir? Düşündürücüdür. Bunlar heç xalqı fikirləşmir. Bəlkə paxıllıq edirlər, istəyirlər müqəddəs örtüyə ancaq özləri üzlerini sürtsün.

İnşallah, ümid edək kral deputatımızın xahişini eşidər. Hərçənd yenə bizim çoxumuz örtüyü görməyəcək, çünki deputat onu Naxçıvana, Əshabi-Kəhf mağarasında nümayiş etdirmək üçün istəyibdir. Bildiyiniz kimi, orada müqəddəs yerlər Bakı və Abşeron yarımadasına nisbətən daha çoxdur. Məsələn, Nuhun məzarı. O qəbrin üstünü Vasif müəllim vaxtilə götürübdür, abadlaşdırıbdır. Yəqin yenə tufan olsa, dünyanı bir daha su bassa, əlaqədar orqanlar Vasif müəllimin bu ülvi fəaliyyətini unutmayacaq, gəminin bir neçə kayutasını şəxsən Talibovlara verəcəkdir. Lakin bu prosedurun özü də xeyli çətindir, çünki Vasif müəllimin cütünü, bənzərini bulmaq asan iş deyildir. Nə qədər adam ona qıbtə edərək ölübdür.

Qayıdaq mövzuya, mövzu isə ölkəmizdə korrupsiya ilə mübarizə konfransıdır. Yuxarıda yazdım, sevindirici hadisədir, ancaq bir yandan da şübhəlidir. Əgər bizdə korrupsiya yoxdursa (mən buna şübhə etmirəm), konfrans niyə keçirilir? Yox, konfrans varsa, korrupsiya haradadır? Məsələn, niyə biz futbol üzrə beynəlxalq konfrans etmirik? Çünki futbolumuz yoxdur. Hamı da bunu bilir. Bəs nəyimiz var? Təmiz dağ havası var (bu yerdə "Bulaq suyu, dağ havası" mahnısı oxucular üçün səsləndirilməlidir). İqlim konfransını ona görə keçirdik. Musiqi var, muğam festivalı edirik. Təndir çörəyi var, yemək festivalı da var. İstər-istəməz ortaya sual çıxır ki, korrupsiya haqda biz nə bilirik, dünyaya nə öyrədə bilərik, bir zadın ki ömrü boyu üzünü görməmişik? Şəxsən mən axırıncı dəfə 1989-cu ildə, SSRİ vaxtı Narxozun yataqxanasında komendant Mikayıl müəllimə 25 manat rüşvət vermişəm, vəssalam. Ondan sonra müstəqillik dövrümüzdə bir qepik korrupsiyaya rast gəlinməyibdir. Yalnız AXC-Müsavat dövründə xırda istisnalar olmuşdur.

Təxribat da ola bilər. Ancaq bunu araşdırmaq hüquq-mühafizə orqanlarının vəzifəsidir. Buyurun, izahat verin görək nə üçün bu konfransı Bakıya salmışınız.

Donald Trampın ABŞ-ın üzvü olduğu beynəlxalq təşkilatların əsas donorlarından biri olmasından imtina etmək istəyi BMT-nin gələcəyini təhdid edir.

ABŞ-da dövlət vəsaitlərinin xərclənməsinə nəzarət edən büdcə idarəsi ölkə prezidentinə və Konqresə BMT-nin sülhməramlı əməliyyatlarını maliyyələşdirməyi dayandırmağı təklif edib və bunu ölkə büdcəsindən xarici xərclərin azaldılması zərurəti ilə izah edib. İdarə bildirib ki, milyonlarla amerikalı vergi ödəyicisinin pulları səmərəsiz xərclənir.

Yada salaq ki, Birləşmiş Ştatlar BMT-nin bütün büdcəsinin 22%-ni (3,7 milyard dollar) verir, üstəlik, dünyada sülhməramlı əməliyyatlara xərclənən 5,6 milyard dolların 27%-i ABŞ-ın üzərinə düşür.

Ekspertlərə görə, maliyyə ixtisarlari ABŞ prezidenti tərəfindən təsdiqlənsə, oktyabrın 1-dən qüvvəyə minəcək. Demək, BMT-nin alternativ variant üçün 4 ay vaxtı qalıb. Ondan sonra ya BMT-də "kəmərsıxma" dövrü başlanacaq, ya da ümumiyyətlə, dağılma prosesi start götürəcək. BMT onsuz da mühüm problemlərin həllində acizliyə görə nüfuzunu itirməkdədir, maliyyə dəstəklərini itirdikləri halda isə böhran daha da dərinləşəcək.

Beləliklə, mövcud siyasi reallıqlar, münasibətlər sistemi göstərir ki, BMT-nin axırı yoxdur. Görünür, bu şişmiş təşkilat yaxın gələcəkdə buraxılacaq və yerində daha yığcam, az maliyyə tələb edən effektiv təşkilat yarana-caq.

Sabiq maliyyə naziri, siyasi və iqtisadi məsələlər üzrə şərhçi Fikrət Yusifov Azərbaycanın BMT-yə üzvlük haqqı ödəməsinə heç bir əsas görmür: "Donald Tramp hələ birinci prezidentlik dövründə dövlət vəsaitlərinin xərclənməsi sahəsində qayda yaratmaq istiqamətində bir çox işlər görməyə qalxmış, hətta ölkəsinin bir sıra beynəlxalq təşkilatlardakı üzvlüyünə son vermişdi. Hakimiyyətə ikinci dəfə qayıdışı ilə o, nəinki ABŞ-ın bir sıra beynəlxalq təşkilatlardakı üzvlüyünə son verməyi, humanitar yardımları kəskin azaltmağı hədəfləyir. Tramp bu dəfə eyni zamanda ABŞ-ın daxili xərclərini ciddi şəkildə ixtisar etməyi hədəfləyib. O, bu məqsədlə xüsusi bir qurum yaradıb və milyardlar ilon Maskı həmin quruma rəhbər təyin edib. Növbəti il üçün Donald Tramp administrasiyası ABŞ Dövlət Departamentinin büdcəsini təxminən yarıya qədər, humanitar yardımları isə 54% azaltmağı təklif edir. BMT və NATO-nun maliyyələşdiril-

BMT-də maliyyə böhranı - ya bağlanmalı, ya da...

ABŞ-ın xarici yardım siyasətindəki kəskin dəyişikliklər BMT-ni ciddi şəkildə sarsıdıb

məsi isə tamamilə dayandırıla bilər. Əslində BMT kimi dişsiz bir təşkilatın indiki şəkildə qalması dünyanın bugünkü reallıqları baxımından heç bir məntiqə sığmır. BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalının dərhal və qeyd-şərtsiz aradan qaldırılması barədəki 4 qətnaməsini sonda Azərbaycan Ordusu təmin etdisə, biz bir dövlət olaraq bu təşkilata nədən üzvlük haqqı ödəməliyik? ABŞ da ona lazım olduqda dünyanın istənilən bölgəsində, istənilən ölkədə istədiyi hərbi əməliyyatları keçirir və bunun üçün ona BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarları belə lazım olmur. BMT ilə bağlı bu gerçəklər ortadadırsa, o halda ABŞ bu təşkilata nədən milyardlarla dollar üzvlük haqqı ödəməlidir. BMT ya format olunaraq yenidən təşkil edilməli, ya da beynəlxalq təşkilat kimi öz fəaliyyətinə xitam verməlidir".

Milli Məclisin deputatı Kamran Bayramov Trampın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən xarici yardım siyasətindəki kəskin dəyişikliklərin BMT-ni ciddi şəkildə sarsıtdığını dedi: "Çünki BMT büdcəsinin 22%-ni (3,7 milyard dollar) verir, üstəlik, dünyada sülhməramlı əməliyyatlara xərclənən 5,6 milyard dolların 27%-i bu dövlətin üzərinə düşür. Yerdə qalan 78 faizlik maliyyə 192 dövlət arasında bölünür. ABŞ maliyyə yükünün altına o zamanlar girib ki, dünyanın şəriksiz olaraq ən varlı dövləti idi. Hazırda isə Çin, Yaponiya, Hindistan, eləcə də büdcəsi bir neçə trilyon dollar

həcmində olan digər ölkələr var. Amerika Prezidentinin fikrincə, hamısı da maliyyə yardımına qoşulmalıdır. Hazırda dünyada doqquz sülhməramlı missiya fəaliyyət göstərir. Onların hamısı BMT-nin büdcəsindən maliyyələşir. ABŞ-ın BMT-nin pulunu kəsməsi bütün beynəlxalq sülhməramlı fəaliyyətlərin tam dayandırılmasına gətirib çıxaracaq. ABŞ-ın yeni prezidenti büdcədən bu cür xərcləmələri nəhəng vəsaitlərin mənasız israfçılığı hesab edir. Ağ Ev administrasiyası BMT strukturlarına ayrılan maliyyənin azaldılmasından, ABŞ-ın təşkilata yığılmış borclarını ödəməməkdən başlamaq qərarına gəlib. Hazırda ABŞ-ın BMT büdcəsinə borcu 1,5 milyard dollar, sülhməramlı büdcəyə isə 1,2 milyard dollardır. Əgər ABŞ bu ilin sonuna qədər borclarını ödəməsə, ən böyük beynəlxalq təşkilatın fəaliyyətində səsvərmə hüququnu itirəcək. Lakin bu perspektiv, görünür, Tramp administrasiyasını xüsusi narahat etmir.

Fakt budur ki, BMT bir beynəlxalq problemi həll edə bilmir və bütün ölkələr belə hallarda (Ukrayna, İran, Şimali Koreya, Yaxın Şərq ətrafında eyni böhranlar) vasitəçilik üçün ABŞ-a müraciət edirlər. Bu halda, BMT nəyə lazımdır? Niyə ABŞ həm beynəlxalq konfliktləri həll etməlidir, həm də BMT-nin saxlanması üçün milyardlar verməlidir? Son iki ritorik sual Tramp komandasının üzvlərinə aiddir. Hazırda mövcud siyasi reallıqlar, münasibətlər sistemi göstərir ki, BMT-nin axırı yoxdur. Görünür, bu şiş-

miş təşkilat yaxın gələcəkdə buraxılacaq və yerində daha yığcam, az maliyyə tələb edən effektiv təşkilat yarana-caq".

K.Bayramov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan bir neçə beynəlxalq təşkilatla əməkdaşlıq formatına yenidən baxacaq: "Rəsmi Bakının bu addımı atması yeni reallıqların yaranması, köhnəmiş təşkilatlarla əməkdaşlığın effektivliyini itirməsi ilə izah olunur. Əməkdaşlıq formatına yenidən baxılacaq təşkilatlar sırasında BMT qurumları üstünlük təşkil edir. Vətən müharibəsi və antiterror əməliyyatından sonra Azərbaycanda, eləcə də bütövlükdə regionda yeni reallıqlar yaranıb. İndi Azərbaycanın ehtiyacları və prioritetləri fərqlidir. Azərbaycan 90-cı illərdəki kimi humanitar böhranla üzləşmiş ölkə deyil, artıq donor ölkəsinə çevrilib, başqalarına yardım edir. Azərbaycan əslində hazırda maliyyə resursu məhdud olan BMT-yə yardım edib. Onu əlavə ofislər saxlamaqdan xilas edir. BMT isə bu resursları konkret böhran zonalarına, ən çox ehtiyac duyulan ölkələrə yönəldə bilər.

Qeyd edək ki, ABŞ-ın və Azərbaycanın atdığı bu addımlar beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətlərinin və maliyyə strukturlarının yenidən nəzərdən keçirilməsinin vacibliyini göstərir. Bu, həm də milli suverenliyin və maraqların qorunması baxımından əhəmiyyətli bir dönüş nöqtəsi ola bilər".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Tramp-Putin razılaşması və Ukraynada mümkün atəşkəs gözləntiləri fonunda Cənubi Qafqazda bir məsələ aktuallaşır: Rusiya regiona necə qayıdacaq, qayıtmaq üçün hansı rıçaqlarını işə salacaq, ümumiyyətlə, qayıda biləcəkmi?

Ekspertlər bildirir ki, Ukraynada atəşkəsə nail olunarsa, Rusiya öz resurslarını Cənubi Qafqaza yönəldə və regionda mövqelərini möhkəmləndirmək üçün bir sıra hərbi-siyasi addımlar ata bilər. Lakin bunun necə və hansı vasitələrlə həyata keçiriləcəyini söyləmək çətindir. Bildirilir ki, Azərbaycan Rusiya sülhməramlılarını Qarabağdan çıxararaq ərazidə tam nəzarəti bərpa etdi. Ermənistan isə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında (KTMT) iştirakını dondurdu, İran və Azərbaycanla sərhəddən Rusiya

qazın "ayrılmaz bir hissəsi" olduğunu bildirdi. 2023-cü ildə isə bildirdi ki, "Rusiya üçün Güney Qafqaz böyük evin bir parçasıdır". Nə onda, nə indi haylardan biri qalxıb soruşmadı ki, Rusiya səfiri bu sözlərlə nəyə eyham vurur? Yeni deməyim odur ki, Ermənistanı Rusiyanın bir parçası olmağa həmişə hazırdırlar və bunu Gümrünün təzə merinin açıqlaması da təsdiqləyir. Yeri gəlmişkən, Rusiyanın hərbi bazasının yerləşdiyi həmin Gümrü elə əslində İrəvandan çox Moskvanın "kontrol"u altındadır və görünür, Kopirkin

Kremlin Cənubi Qafqaza tanklarla qayıtmaq planı tezləşə bilər

Ukraynada mümkün atəşkəs gözləntiləri fonunda Rusiyanın bizim regiona necə qayıdacağı və qayıtmaq üçün hansı rıçaqları işə salacağı sualı aktuallaşır

qoşunlarının çıxarılmasına nail oldu. Ermənistanın Tətbiqi Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun eksperti Benjamin Poqosyan ABŞ-dakı erməni diaspor nəşri olan "The Armenian Mirror Spectator"-da dərc olunan məqaləsində yazıb ki, böyük ehtimalla yaxın gələcəkdə Rusiya yenə də Cənubi Qafqazda geosiyasi dinamikanın hərəkətverici qüvvəsi olaraq qalacaq: "Ukraynada potensial atəşkəs Moskva resursları Cənubi Qafqaza qaytarmağa və bununla da öz mövqeyini gücləndirməyə imkan verə bilər", - erməni analitik qeyd edir.

Poqosyanın fikrincə, Rusiya Ermənistanla Azərbaycan arasında danışıqlarda əsas vasitəçi rolunu daha fəal davam etdirə bilər. Təhlilçi hesab edir ki, Trampın yeni administrasiyası dövründə Rusiya ilə ABŞ arasında hansısa "Ukrayna üzrə qarşılıqlı anlaşma" əldə olunarsa, Moskvanın regional geosiyasetə təsir imkanları daha çox olacaq, eyni zamanda ABŞ Cənubi Qafqaza Rusiya ilə başqa qarşılıqlı meydanı kimi baxmaqdan əl çəkə və onun iştirakını azalda bilər.

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a bu barədə danışarkən Rusiyanın Ermənistanı səfiri Sergey Kopirkinin bu yaxınlarda bir açıqlamasını yada saldı: "Səfir orada ölkəsinin Güney Qaf-

qazının Güney Qafqazın ayrılmaz bir hissəsi olduğunu bildirəndə bunu nəzərdə tutur".

S.Aliyev əlavə edib ki, hayların rusiyalı səfirin dediklərinə reaksiyasız qalmaları təbii: "Çünki birincisi, dövlətçilik ənənələri yoxdur, ikincisi də sözdə nə demələrindən asılı olmayaraq, o torpaqlara necə gətirildiklərini bilir. Paşinyan elə-belə də döymür ki, gəlin "Real Ermənistan"-ı sevvək, o haqda düşünək. Halbuki "Real Ermənistan" adlandırdığının əslində Qərbi Azərbaycan olduğunun o da yaxşı fərqindədir". **Azərbaycana gəldikdə, deputat bunları söyləyib:** "Əgər siz Türkiyənin müdafiə naziri ilə Təhlükəsizlik Şurasının baş katibinin mayın 13-də Bakıya səfərləri zamanı hər iki qardaş ölkə arasında mütəfiqliyin daha da dərinləşdiriləcəyi haqda deyilənlərə diqqət yetirərsəniz, görəcəksiniz ki, ABŞ-la Rusiya arasında hansı sövdələşmə olursa-olsun, Azərbaycan müstəqillik və suverenlik məsələsində kimsəyə güzəştə getməyəcək. Cənab Prezidentin mayın 9-da Moskva-ya parada getməməsinin, fikrimcə, ən böyük səbəbi də elə bu idi. Və qardaş Türkiyənin adları çəkilən təmsilçilərinin də məhz bundan bir

neçə gün keçməmiş Bakıya gəlmələri və cənab Prezidentin qəbulunda olarkən haqqında danışdığım mütəfiqliyin dərinləşdirilməsi açıqlaması da bir növ bizim bütün ssenarilərə hazır olduğumuzun sərgilənməsi idi". **Deputat əlavə etdi ki, eyni zamanda burada Çin kimi nəhənglə hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq haqqında anlaşmanı da unutmamalıyıq:** "Bir sözlə, Ermənistan Qərbi Azərbaycan olsa da, Azərbaycan sözün heç bir anlamında Ermənistan deyil və olmayacaq. Biz Rusiyaya böyük bir qonşumuz olaraq hörmətlə yanaşıırıq, onunla qarşılıqlı faydaya dayanan əməkdaşlığa həmişə hazır olmuşuq, bir sözlə, Ukrayna ilə savaşı öncəsi, savaşın gedişi zamanı bu ölkəyə yanaşmamız necə idisə, savaş sonrası da o cür qalasıdır. Əgər belə bir siyasət orada kimlərsə qane etməyəcəksə, bu, artıq onların problemi. Bunun bizim üçün də problemə çevrilməməsi üçün səy etməliyik".

Yazı çapa hazırlanarkən maraqlı xəbər yayıldı. Musavat.com-un erməni mediasına istinadən yaydığı məlumat görə, "Rostec" Dövlət Korporasiyasının "Azimut" istehsal şirkəti Ermənistanı VOR/DME 2700 radiomayak-

la təchiz edib. Avadanlıq Qarakilsə (Sisian-M.) şəhəri yaxınlığında quraşdırılıb. Cihaz təyyarələrə dağlıq ərazidə və çətin hava şəraitində naviqasiya etməyə kömək edəcək.

Bildirilir ki, VOR/DME 2700 yerüstü çox istiqamətli azimut diapazonunu tapan radio mayak quraşdırma nöqtəsinə nisbətən təyyarənin yerini müəyyən etmək üçün nəzərdə tutulub. O, VHF diapazonunda işləyir və eyni vaxtda 200-ə qədər təyyarəni idarə edə bilər. Avadanlıq ICAO tərəfindən hava marşrutlarında əsas naviqasiya vasitəsi, habelə təyyarə eniş üçün yaxınlaşdıqda əlavə vasitə kimi tövsiyə olunur.

"Azimut" radio mayak etibarlı və davamlı avadanlıq olduğunu sübut etdi. Hazırda o, Rusiyanın Stavropol, Çelyabinsk, Kaliningrad, Xabarovsk, Novosibirsk və digər şəhərlərində, eləcə də xarici hava limanlarında uğurla istismar olunur. İndi biz Ermənistanı VOR/DME 2700 sınaqlarını başa çatdırmışıq.

Bu, onların dağlıq ərazilərdə və pis hava vasitələrinin hava yollarında hərəkət etməsinə imkan verə bilər", - "Azimut"-un baş direktorunun köməkçisi Aleksey Qalçenkov bildirib.

"Azimut" Rusiyanın aparıcı inkişaf etdiricisi və aerodromları və hava marşrutlarını

Baş nazirin müavini Rusiyada kimlərlə görüşüb?

Azərbaycanın baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti "Rusiya-İslam dünyası: Kazan Forum-2025" XVI Beynəlxalq İqtisadi Forumunda iştirak edib.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, bu ilki forum "Rəqəmsallaşma: yeni realıq və əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün əlavə imkanlar" mövzusunda həsr olub. Kazan Forumunun müxtəlif platformalarında beynəlxalq tərəfdaşlıq, maliyyə və investisiyalar, nəqliyyat logistika, turizm, təhsil, tibb sahələri üzrə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib.

Azərbaycan baş nazirinin müavini plenar iclasda iştirak edib və Azərbaycanda rəqəmsallaşmanın inkişafı, ölkədə bu sahədə həyata keçirilən layihələr barədə ətraflı məlumat verib.

Səfər çərçivəsində Şahin Mustafayev yüksək vəzifəli rəsmi şəxslərlə bir sıra ikitərəfli görüşlər keçirib. Rusiya baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk, Tataristan Respublikasının Rəisi Rüstəm Minnixonov, Özbəkistan baş nazirinin müavini Cəmsid Xocayev, həmçinin "DP World" şirkətlər qrupunun sədri və baş icraçı direktoru Sultan Əhməd bin Sulaimlə danışıqlar aparılıb.

Görüşlərdə ölkələr arasında iqtisadi əməkdaşlığın perspektivləri, o cümlədən ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələrin inkişafı, nəqliyyat-logistika imkanlarının genişləndirilməsi, regional qurumlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin gücləndirilməsi məsələləri müzakirə olunub. Ticarət, investisiya və rəqəmsal texnologiyalar sahəsində birgə təşəbbüslərə xüsusi diqqət yetirilib.

Nümayəndə heyəti forum çərçivəsində məhsul və xidmət sahəsində milli nailiyyətlərin nümayiş etdirildiyi "Russia Halal Expo" beynəlxalq sərgisində təqdim olunan Azərbaycan standına da baş çəkib.

Ankaradan iki ölkəyə xəbərdarlıq

PKK-nın özünüöləgər qərarından sonra gözəl terror təşkilatının tərk-silah prosesinə çevrilib. Türkiyə Milli İstehbarat Təşkilatı (MIT) prosesi hər an izləyəcək. Ankaranın planı da hazırdır. Dörd ay ərzində nəticənin əldə edilə biləcəyi də bildirilir.

Bu barədə NTV mənbələrinə istinadən məlumat yayıb. Mənbələr "Terrorsuz Türkiyə" hədəfinə zərər verəcək addımların atılmaması ilə bağlı İsrail və İranla xəbərdarlıq edildiyini də vurğulayıblar. "Bölgədə kürdləri proksi qüvvə halına gətirməyə çalışırlar. Ankaranın da bu məsələdə mövqeyi bəllidir. Qarşı tərəflərə (İsrail və İran - red.) çatdırılıb ki, kürdlər proksi qüvvə kimi sərhədimizə gətirilərsə, bu, müharibə aktı kimi qiymətləndiriləcək".

təchiz etmək üçün aeronaviasiya sistemləri və komplekslərinin istehsalçısıdır. Şirkət mülki aviasiya müəssisələri üçün rabitə, naviqasiya, eniş, müşahidə və hava hərəkətinin idarə edilməsinin avtomatlaşdırılması üçün açar təslim həllər hazırlayır, kütləvi istehsal edir və tədarük edir.

O, həmçinin aerodromların və hava hərəkətini idarəetmə mərkəzlərinin təchiz edilməsi və yenidən təchiz edilməsi üçün kompleks layihələr hazırlayır və həyata keçirir.

Maraqlıdır ki, bu işlər Rusiyanın Ermənistanı hərbi bazasının çıxarılacağı ilə bağlı xəbərlərin tirajlanması fonunda reallaşdırılıb. Bu faktın özü ondan xəbər verir ki, Rusiya nəinki Ermənistandan getməyə hazırlaşmır, əksinə, Cənubi Qafqazdakı "qala"sında daha çox möhkəmlənməyi hədəfləyir. Görünən budur ki, Kreml tanklarla yürüş öncəsi onsuz da nəzarətdə olduğu Ermənistanın hava məkanında da "vint"ləri möhkəmləndirir...

E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

AZƏRTAC Azərbaycan telekanallarının etibarlı mənbə kimi liderliyini qoruyub saxlaması ilə bağlı geniş yazı dərc edib. Yazıda xatırlanır ki, respublikamızda televiziya reytinglərinin ölçülməsi 2005-ci ildən etibarən aparılır. Etiraf etmək lazımdır ki, bu sistemin keyfiyyəti yüksək olmasa da, telekanallar pilyometrlə təchiz edilmiş 150 ailənin tələbinə cavab vermək məcburiyyətində qalmışdı. Beynəlxalq standartlara görə, Azərbaycan qədər əhalisi olan ölkələrdə keyfiyyətli teleölçmələr aparmaq üçün 800-1000 ailəni əhatə edən ölçmə paneli tələb olunur. 2022-ci ildən tanınmış "Kantar Media" şirkətinin texnoloji dəstəyi ilə ərsəyə gələn reyting müəyyən etmə sistemi yerli operator "MARSA" tərəfindən həyata keçirilir. Hazırda 1000 ailədə ölçmə panelləri quraşdırılıb, ən müasir və keyfiyyətli texniki avadanlıqlarla daha şəffaf və dəqiq reyting rəqəmləri əldə etmək mümkündür.

"MARSA"-nın yanvar-aprel üzrə hesabatına görə, gün ərzində, ümumilikdə, televiziya baxan insanların orta sayı 5 milyon 789 mindir. Bu isə o deməkdir ki, ölkə əhalisinin 60,16 faizi hər gün televiziya kanallarına baxır.

Məzmunla gəlincə, tamaşaçılar daha çox informasiya və siyasi verilişlərə maraq göstərir ki, bu da bir tərəfdən cəmiyyətin dünyada baş verən siyasi proseslərə marağını nümayiş etdirir, digər tərəfdən isə məhz televiziyanın bu kimi mühüm bir sahədə etibarlı mənbə kimi çıxış etdiyini göstərir.

Qeyd edək ki, son dövrlərdə sosial mediada və ictimai müzakirələrdə tez-tez "Azərbaycan telekanallarına kim baxır ki?", "Azərbaycan telekanallarını silmişəm" və ya "televiziya ölüb" kimi yalanlı iddialara rast gəlinir. Lakin belə görünür ki, bu kimi iddialar statistik realitə uyğun deyil. Ayrı-ayrılıqda hər birinə baxdıqda, Lakin mənim kimi tamaşaçıların sayı Azərbaycanda 20-25 faizdən çox deyil. Mən belə düşünürəm. Ola bilər, 30, bəlkə də 40 faiz olsun. Ümumiyyətlə, dünyanın hər yerində ciddi verilişlərə, proqramlara əhalinin çox az hissəsi baxır. Mütləq əksəriyyəti

"Azərbaycan telekanallarını silmişəm" yalanı - əhalinin 60 faizi...

Elçin Şıxlı: "Verilişlərdə üç-dörd saat badımcan bişirirlər, beş saat soğan doğrayırlar, sonra da..."

Qulu Məhərrəmli: "60 rəqəmi müvəqqəti göstərici də ola bilər, çünki..."

yət əylənmək istəyir. Əslində biz əylənməkdən əlavə, maarifləndirici verilişlərə də, məsələn, təbiət, yaxud elmi-kütləvi proqramlar haqqında proqramlara baxa bilərdik.

Aydın məsələdir ki, klassik tələblər var. Klassik tələblər də budur: maarifləndirsin, xəbər versin və nəyisə öyrətsin. İndi isə təbliğat-təşviqat istəsək də, istəməsək də müəyyən mənada faciə nəticəsində göstərilir və verilir. Amma hər halda, boş-boş, bayağı verilişlər olmamalıdır.

Bizdə bir şey olanda, kimdənsə xoşu gəlməyəndə, qəzetlər fəal işləyəndə deyirdilər ki, bu, "sarı mətbuatdır". Amma məsələ ondadır ki, xaricdə "sarı mətbuat"ın özü də peşəkardır. İstənilən halda, əyləncəli proqramlardırsa, hansısa verilişlərdirsə, burada da peşəkərlik lazımdır. Amma bizdə peşəkərlik yoxdur. Bizdə gürultu, qışqırıq, səs-küy var.

Məsələn, Türkiyədə də bu səpkidə proqramlar var

və mən onlara da baxıram. Üç-dörd saat badımcan bişirirlər, beş saat soğan doğrayırlar, sonra ailə daxili problemləri və ya digər məişət məsələlərini ortaya çıxarırlar. İstənilən problem əgər ictimai dəyər daşıyarsa, onu, təbii ki, kütləvi informasiya vasitələri müzakirəyə çıxarmalıdır. Lakin bir də var ki, gəlinlə qayınana yola getmir, efirə çıxıb bir-birlərinə qışqırırlar, təhqir edirlər. Bu, mənim üçün maraqlı deyil və inanmıram ki, hansısa bir insana, xüsusən də bizim sosial təbəqəyə nəse ağıllı, maarifləndirici və arxasınca gediləsi bir şey verir. Belə bir şey yoxdur. Maarifləndirmə - xəbər paylaşmaqdır. Doğru, dürüst və balanslı... Təəssüf ki, bu xəbərlərdə də kriminal informasiyalar üstünlük təşkil edir. Biz insanlara nəse öyrətməliyik. Elmi-kütləvi proqramlar olmalıdır. Amma demək olar ki, bizdə belə proqramlar yoxdur. Yeni müxtəlif nələrsə etmək olar,

amma qeyd etdiyim amillər kanallara reyting gətirmir. Reyting səs-küy, qışqırıq, gürultu və sairə ilə əldə olunur".

Əməkdar jurnalist, tələtənqidçi Qulu Məhərrəmli isə bildirir ki, hazırda həm televiziya verilişlərinin səviyyəsi ilə bağlı ciddi narazılıq var, eyni zamanda televiziya baxanlar da az deyil: "Baxılan verilişlər sırasında daha çox xəbərlər, ictimai-siyasi proqramlar, ictimai müzakirə proqramları, tok-şoular yer alır. Bunlara müəyyən qədər maraq mövcuddur.

O ki qaldı MARSA-nın yanvar-aprel aylarında apardığı monitorinqlərə - bu araşdırmalar göstərdi ki, əhalinin 60 faizi televiziyalara baxır. Bu, mənim üçün çox maraqlı rəqəmdir. Bəzən bizdə ehtəsəvvür yaranır: sosial şəbəkələr var, ona görə də televiziyalara az baxılır. Amma indi məlum olur ki, sosial şəbəkələrin əsas müzakirə mövzularından biri də televiziya verilişləridir. Bu da istər-istəməz, dolayısı ilə televiziya verilişlərinin bir növ təbliğatı, təqdimatıdır, yaxşı və ya pis mənada piandır və televiziya proqramlarına marağın oyadılmasıdır.

Burada gerçək olan odur ki, İkinci Qarabağ savaşından sonra televiziya-ların mötəbərliyi baxımından informasiyanın kontenti ön plana keçib və bu, tele-

viziya üçün əsas şərtlərdən biridir. İnsanlar müxtəlif mənbələrdən məlumat alırlar, amma televiziya bu məsələdə mötəbər hesab edirlər. Xüsusən də rəsmi informasiyanın televiziya xəbərləri vasitəsilə əldə olunması bir reallıqdır.

Ola bilər ki, operativlik baxımından müəyyən çatışmazlıqlar var, hansısa baş verən hadisəyə dair reaksiyalar gecikmiş ola bilər, lakin internet bu gün ehtəs bir imkan yaradır ki, mənbədən dərhal məlumat almaq

nırsa, deməli, kontingentə diqqət yetirmək, ictimai müzakirələri artırmaq lazımdır. Tamaşaçıları düşündürən, cəmiyyət üçün maraqlı olan mövzuları ön plana çıxarmaq vacibdir. Belə fərsətlər hər zaman ehtəs düşür.

Bu gün belə qənaətə gəlmək olmaz ki, televiziya tam öndədir, çünki əhalinin 60 faizi ona baxır. Hesab edirəm ki, bu rəqəm bir müvəqqəti göstərici də ola bilər. Çünki televiziya baxmayanların, məlumatı sosial şəbəkələrdən alanların da sayı kifayət qədər çoxdur. Amma bu araşdırma ilə bağlı inanmamamız üçün ciddi əsaslarımız da yoxdur. Sadəcə, əsas yanaşma ondan ibarətdir ki, ehtəs televiziya kanalları tamaşaçıda bu etimadı ya-

və yaymaq mümkündür. Buna baxmayaraq, ehtəs biz bu tədqiqata və araşdırma-ya inanırıqsa, bizim televiziya-mız, televiziya kanalları-mız müəyyən bir dirçəliş havası hiss etdirir. Ehtəs auditoriya bu qədər toplar-

radıbsa, onu inkişaf etdir-mək, dərinləşdirmək, məz-muna hopdurmaq, daha maraqlı, rəngarəng verilişlərlə auditoriyayı təmin etmək şansı ehtəs verilməməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

"Milli mətbuatımız bu sahədə..."

"Azərbaycan mətbuatı 150 ildə çox böyük işlər görüb".

Bunu Moderator.az-a açıqlamasında professor Cahangir Məmmədli bildirib. Cahangir Məmmədli qeyd edib ki, milli mətbuatın cəmiyyətin maariflənməsi istiqamətindəki xidmətləri xüsusilə böyükdür:

"Azərbaycan mətbuatı bu 150 ildə çox böyük işlər həyata keçirib ki, bunların arasında cəmiyyətin maariflənməsi, ictimai şüurun yüksəldilməsi istiqamətində atılan addımlar xüsusilə önəmlidir. Milli mətbuatımız bu sahədə çox böyük uğurlara imza atıb, cəmiyyəti maarifləndirmək üçün ehtəs fədakarlıq sərgiləyib. Bu mənada mətbuatımızın keçdiyi 150 illik yolu çox yüksək qiymətləndirirəm.

Xatırladım ki, Prezident İlham Əliyev aprelin 25-də milli mətbuatın 150 illiyi ilə ayrıca sərəncam imzaladı. Prezident sərəncamda mətbuatımızın 150 ildə keçdiyi yolu yüksək qiymətləndirdi. Prezidentimizin mətbuatımıza, onun keçdiyi yola bu münasibəti bir daha göstərir ki, Azərbaycan mətbuatının keçdiyi yol son dərəcə şərəfli yol olmuşdur. Bizim üçün qürurvericidir ki, mətbuatımız dünən olduğu kimi bu gün də xalqımızın, dövlətimizin, milli maraqlarımızın keşiyində ayıq-sayıq dayanmaqda, müqəddəs dəyərlərə, prinsiplərə sədəqətlə xidmət etməkdədir".

Paytaxtın Yasamal rayonunda, "Təzəpir" məscidinin tinindən Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) və Baş Prokurorluğun binalarına qədər olan ərazilər sökülüb Mərkəzi Parka birləşdiriləcək. Hazırda ərazidə yaşayan sakinlər və obyekt sahibləri ilə danışıqlar aparılır. Söküntü "Təzəpir" məscidinin tinindən yuxarıda 199 nömrəli məktəb (Süleyman Tağızadə, Mirzə Fətəli Axundov, Lev Tolstoy, Murtuza Muxtarov, Rza Quliyev küçəsi, Nizami, Zərgərpalan, Həzi Aslanov, Əli Quliyev, Bəşir Səfəroğlu, Vidadi, Çingiz Mustafayev küçələri), sol tərəfdə isə Nizami küçəsinin bir hissəsini əhatə etməklə DİN və Baş Prokurorluğun binalarına qədər olan ərazidə aparılacaq.

Söküntüdən sonra ərazidə hər hansı başqa yaşayış, qeyri-yasayış binalarının tikintisi nəzərdə tutulmayıb və Mərkəzi Parka birləşdiriləcək.

Qeyd edək ki, proses Bakı şəhərinin yeni Baş Planının icrası çərçivəsində həyata keçirilir. Plana əsasən, Bakı şəhərində və ətraf ərazilərdə nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsinə dair 2025-2030-cu illər üçün Dövlət Proqramının icrası çərçivəsində ilk növbədə Yasamal rayonunda "Sovetski"-nin növbəti hissəsi, Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrının ətrafı (sağ istiqamətdə), Nizami küçəsi ilə "Təzəpir" məscidi arasındakı ərazilərdəki köhnə tikililər, istismar müddəti başa çatan kommunikasiya və mühəndis qovşaqları, qəzalı vəziyyətdə olan su və kanalizasiya xətləri söküləcək, köçürüləcək sakinlərə müvafiq kompensasiyaların məbləğinin hesablanması və ödənilməsi təmin ediləcək.

Eyni zamanda Bakının Sabunçu, Nəsimi, Xətai, Nərimanov və digər rayonlarında istismar müddəti başa çatmış, qəzalı vəziyyətdəki binalar, evlər, qeyri-yasayış obyektləri söküləcək.

Aparılacaq söküntü işləri ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və müvafiq rayon icra hakimiyyətləri ilə birlikdə əraziyə baxış keçirilir, ölçü işləri aparılır. Köçürmə işləri Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, "Torpaqların dövlət ehtiyacı üçün alınması haqqında" Qanununa Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına əsasən həyata keçiriləcək, müvafiq kompensasiyaların məbləğinin hesablanması və ödənilməsi təmin ediləcək.

Bakının yeni Baş Planına uyğun olaraq, köçürmə ərazilərində müasir park, istirahət məkanları, yeni metro xətləri və stansiyaları inşa olunacaq, həmin ərazilərdə yerləşən tarixi binalarda söküntü işləri aparılmayacaq, müasir standartlara cavab verəcək abadlıq işləri həyata keçiriləcək. Bu işlərə yerli mütəxəssislərlə yanaşı xarici mütəxəssislər də cəlb ediləcək.

"Teleqraf"-ın yazdığına görə, söküləcək evlərin hər kvadratmetrinə görə 2700 manat, qeyri-yasayış obyektlərinin hər kvadratmetrinə görə 3000 manat kompensasiya ödəniləcək. Maliyyə Nazirliyi həyata keçirəcək.

Bildirilir ki, hazırda əsas problem kvadratı az olan mənzillərlə bağlıdır. Söküntü aparılacaq ərazidə xeyli sayda 15-25 kvadratmetrlik evlər var. Hökumətdə qəbul edirlər ki, onların sahiblərinə ödənilən kompensasiya ilə Bakıda yeni mənzil sahibi olmaq mümkün deyil. Ona görə də vəziyyətdən çıxış yolları axtarılır.

Digər xəbərə əsasən, məsələyə Nazirlər Kabinetində baxılır və kvadratı az olan evlərlə bağlı vahid tarif hazırlanır. Qurumun yaxın vaxtlarda söküntü zamanı az kvadratlı (20-25-30) evlərə ödənilən kompensasiya məbləği ilə bağlı qərar verməsi gözlənilir.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri, millət vəkili Zəhid Oruc "Bakı Şəhərinin mövcud mənzil fondunun inkişafında yeni gözləntilər" mövzusunda keçirilən konfransda maraqlı statistika açıqlayıb. Deputat deyib ki, Bakı şəhərinin 2040-cı ilədək olan inkişaf planında paytaxtda köhnəlmiş yaşayış fondunun - yeni hazırkı fondun 70 faizdən çoxunun ümumi sahəsi 2020-ci ilə müqayisədə 2027-ci ilə qədər 37,8 faiz azaldılaraq 12 milyon 138,4 min kvadrat metrə, 2040-cı ilə qədər 2,3 dəfə azaldılaraq 8 milyon 338,4 min kvadrat metrə çətdiriləcək: "Göründüyü kimi, qarşıdakı 10-12 il ərzində şəhərin əsas infrastrukturunun yenilənməsi gözlənilir və faktiki olaraq, biz köhnə Bakı ilə vidalaşırıq. Lakin əsas hədəf yeni Bakı quruculuğunu Baş plan əsasında, tikinti və şəhərsalma normalarına uyğun, sakinlərinin rahatlığı və iqtisadi-sosial rifahın təmin olunması şəraitində aparılmasıdır".

Qeyd edək ki, Bakı şəhərində başlanılan söküntü işlərində ən böyük problem sökülən ərazilərdəki mənzil-fərdi ev sahiblərinə ödənilən kompensasiyanın miqdarı ilə bağlıdır. Vaxtilə Qış bulvarının salınması zamanı ərazidə yaşayan sakinlərlə hökumət arasında bu məsələdə böyük prob-

Köhnə Bakı ilə vida - böyük söküntü anonsu

Söküləcək evlərin hər kvadratmetrinə görə 2700 manat, qeyri-yasayış obyektlərinin hər kvadratmetrinə görə 3000 manat kompensasiya ödəniləcək

lemlər yaşanıb. Vətəndaşlar Nazirlər Kabinetinin ərazidəki evlərin hər kvadratmetrinə 1500 manat ödənməsinə dair qərarını ədalətli hesab etməyərək, evlərinə köçmək istəmirdilər. Hökumət orqanları onları zorla mənzillərindən çıxarıldıqdan sonra vətəndaşlar məhkəmələrə üz tutdular, yekunda proses Avropa Məhkəməsinə qədər uzandı və Azərbaycan dövlətinə qarşı çoxsaylı qərarların qəbulu ilə nəticələndi. Üstəlik, bir çox işbazlar, onlarla əlaqədar olan məmurlar Nazirlər Kabinetinin yalnız Qış bulvarının ərazisi üçün müəyyən etdiyi 1500 manatlıq kompensasiyanı əsas götürməklə, vətəndaşlarla dövlət arasında çoxsaylı mübahisə və məhkəmə çəkişmələrinin yaranmasına səbəb oldular.

Söküntünün növbəti mərhələsi üçün yuxarıda qeyd olunan məbləğin təklifi reallaşarsa, bu, nə qədər ədalətli yanaşma olacaq? **İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun** "Yeni Müsavat"-a dediyinə görə, dövlət ehtiyacları üçün ərazilərin alınması, söküntü işlərinin aparılması zamanı kompensasiya məsələsi davamlı olaraq meydana çıxır: "İndiyədək baş verənlər deməyə əsas verir ki, bu sahədə müxtəlif halları nəzərə alan, çevik bir mexanizmin yaradılmasına ciddi ehtiyac var. Bir tərəfdən, proqressiv qiymətləndirmə metodologiyasının əsası qoyul-

malıdır. Yeni daha yuxarı kvadrata müəyyən həddən sonra daha aşağı qiymətlərin, aşağı kvadratlı ərazi üçün daha yuxarı qiymətlərin təklif olunması mexanizmi formalaşdırılmalıdır. Burada əsas meyar olaraq rəsmi şəkildə Azərbaycanda müəyyən olunmuş 1 nəfər üçün zəruri minimum yaşayış sahəsinin alınması üçün söküntü aparılacaq ərazidə tələb olunan vəsait minimum baza qiyməti kimi götürülməlidir. Bunun üzərində digər amillərin təsirlərinin də nəzərə alınması yolu ilə kompensasiyanın hesablanması metodologiyası hazırlanmalıdır. İndiki şərtlərlə 25-30 kvadratmetrlik mənzil üçün verilən kompensasiya ilə Bakı şəhərində eyni ölçüdə olsa belə, yeni mənzil əldə etmək mümkün deyil. Buna görə də kiçik sahəli mənzillərə münasibətdə daha yüksək kompensasiyanın müəyyənləşdirilməsi vacibdir. Bununla yanaşı, həmin mənzillərin sahiblərinə daha aşağı kredit faizi ilə mənzil əldə etmələri üçün şərait yaradılmalıdır. Bu prosesdə zəruri alət İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun fəaliyyəti çərçivəsində yaradıla bilər. Bunlar imkan verir ki, mənzili sökülən vətəndaş layiqli yaşayış sahəsi əldə edə bilsin. Həmin şəxslərin mənzil alışı bütün növ vergilərdən də azad edilməlidir. Yeni dövlət belə vətəndaşlarının yeni yaşayış sahəsi ilə təminatını çoxsaylı dəs-

tək mexanizmləri ilə asanlaşdırılmalıdır".

Qeyd edək ki, sökülməsi nəzərdə tutulan ərazilərin genişliyi dövlətin kompensasiya ödənişləri üzrə xərclərinin xeyli yüksək olacağından xəbər verir. Məlumdur ki, son aylarda dünya bazarında Azərbaycanın əsas gəlir mənbəyi olan neftin qiyməti kəskin azalıb. Aprel ayının əvvəlindən bəri Azərbaycan neftinin qiyməti dövlət büdcəsində müəyyən olunan 70 dollardan aşağıdır. Bu şəraitdə dövlət zəruri kompensasiya məbləğini ödəmək imkanında olacaqmı? **R.Həsənovun sözlərinə görə, bu məsələdə prosesin həyata keçirilmə sürəti əsas rol oynayacaq:** "Həmin ərazidə nə qədər sahədə söküntü işlərinin aparılacağına dair məlumatım yoxdur. Düşünürəm ki, hökumət prosesi büdcə gəlirlərinə və imkanlara uyğun olaraq tənzimləyəcək. Yeni mümkündür ki, ərazi müəyyən bölgü əsasında sökülsün və proses bir neçə il ərzində həyata keçirilsin ki, dövlət büdcəsi üzərində ciddi maliyyə yükü yaranmasın".

Maliyyə Nazirliyinin açıqladığı məlumata əsasən, cari ilin yanvar-aprel ayları üzrə dövlət büdcəsinin gəlirləri 13 milyard 964,9 milyon manat təşkil edib ki, bu da 4 aylıq proqnozdan 219,7 milyon manat və ya 1,6 faiz çoxdur. Gəlirlərdə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmalar 6 milyard 923,5 mil-

yon manat təşkil edərək proqnozdan 398,2 milyon manat və ya 6,1 faiz, Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə daxilolmalar 2 milyard 64,9 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 37,9 milyon manat və ya 1,9 faiz, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti üzrə daxilolmalar 14,8 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 3,2 milyon manat və ya 27,2 faiz və sair daxilolmalar 182,3 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 100,4 milyon manat və ya 122,4 faiz çox icra edilib. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar 200,3 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 71,9 milyon manat və ya 26,4 faiz, Dövlət Neft Fondundan transfert isə 4 579,1 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 247,9 milyon manat və ya 5,1 faiz az icra edilib.

2025-ci ilin yanvar-aprel ayları üzrə dövlət büdcəsinin xərcləri 11 milyard 191,9 milyon manat proqnoza qarşı 10 milyard 961,9 milyon manat, yəni 97,9 faiz icra olunub. Beləliklə, dörd ayda dövlət büdcəsində 3 milyard manatlıq profisit yaranıb.

Lakin Dövlət Gömrük Komitəsinin açıqladığı hesabatdan aydın olur ki, aprel ayında Azərbaycanın idxalı ixracını üstələyib. Ayın yekununda ölkənin xarici ticarətində 71,1 milyon dollarlıq kəsir yaranıb. Neft qiymətlərinin may ayında da büdcə göstəricisindən aşağı olması bu ay da ticarət kəsirinin formalaşması ehtimalını artırır. Hazırkı qiymət konyukturunun daha bir neçə ay qalması Azərbaycanda büdcə gəlirlərinin icrası sahəsində çətinliklərin yaranmasına gətirib çıxara bilər. Bu isə Bakıda aparılan söküntü işlərinin ən azı ilin sonlarına qədər yubadılması ehtimalını artırır.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

“Bakıda şəhərin səs-küyündən, izdihamından, beton sədlərdən xilas ola biləcəyimiz daha bir yer yox olmaq üzrədir. Söhbət bir vaxtlar dəniz kənarında təmiz, geniş və həqiqətən məşhur yer olan Bilgəhdəki çimərlikdən gedir”. Bu barədə rusdilli Minval.az saytı yazıb. Bildirilir ki, çimərliyin ya bağlanmaq, ya da pullu xidmətə çevrilmək riski var.

Bilgəh sakinlərinin dənizə hasarsız, ödənişli maneələr və tətbiq olunan xidmətlər olmadan çıxış əldə edə biləcəyi azsaylı kəndlərdən biridir. İnsanlar bura dəsma və termosda çayla gəlirdilər. İndi çimərlik ərazisində bütöv bir boz infrastruktur fəaliyyət göstərir.

Instagramda onlarla səhifədə 15 manata kirayə qadrlar təklif olunur - əksər hallarda masa, manqal, dəniz mənzərəsi vəd edilir. Bütün bunlar “təbiətdə mükəmməl həftə sonu” kimi reklam olunur.

Çimərlikdəki vəziyyət qonşu ölkələrlə müqayisədə xüsusilə ağırdır. Məsələn, Türkiyədə sahiləyən ərazilər ciddi şəkildə qorunur, yüngünlər qadağandır və bir kağız parçası atmaq külli miqdarda cərimə ilə nəticələnmə bilər. Hətta Gürcüstanda çimərliklərə nəzarət edilir və tənzimlənir. Azərbaycanda isə hər şey əksinədir. Sakinlər deyirlər ki, indiyədək nə meriya, nə ekoloqlar vəziyyətlə maraqlanıb.

Yerli sakinlərdən biri Minval.az-a deyib: “İnsanlar təmiz hava almağa gəlirlər. Ürək-damar və ağciyər sisteminin xroniki xəstəliklərindən əziyyət çəkən böyüklər də var. Qəlyan tüstüsü, bütün sahil boyu yerləşdirilmiş manqallar, yüksək səslə musiqi - bütün bunlar təkə istirahətə mane olmur, həm də sağlamlığa zərərli. Belə “istirahətdən” sonra antisənitar şərait qalır: çimərlik zibilləyə çevrilir. Ziyarətə gələnlər gətirdiklərini yığırdırmadan gedirlər, zibil qalır. Şüşə bu-

tulkalar, siqaret kötökləri və enerji içkisi qutuları xüsusilə təhlükəlidir - onlar uşaqları asanlıqla zədələyə bilər. Biz bütün il boyu burada yaşayırıq və bu yerin tamamilə məhv olmasını istəmirik”.

Sakinlər istisna etmərlər ki, bir gün çimərliyə giriş bağlanacaq və ya yerində “Ödənişli çimərlik” yazısı olan hasar ucalacaq.

Ekoloq alim Telman Zeynalov “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirib ki, bu kimi hallara Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında monitorinq bölməsi nəzarət etməlidir: “Onlar yoxlamalar aparıb, bu barədə nazirliyə məlumat verməlidirlər. Nazirliklər də yoxlama əsasında qərar verməlidir. Ya o obyektlər bağlanmalı, ya da yeni qurum yaradıb mütəmadi olaraq oraları təmizləməlidirlər. Orada obyekt işlədənlərin özlərini məcbur etməlidirlər ki, ərazini təmizləsinlər. Mənim fikrim odur ki, dəniz kənarındakı kafelər, restoranlar bağlansın. Azərbaycanı restorana, kafelərə, çayxanalara döndəriblər. Kafenin çirkab suyu dənizə axıdılır. Kim deyirsə ki, bunu etmir, yalan danışır, heç kim nəzarət etmir. Mən 2015-ci ildə ABŞ-a getmişdim. Okeanın qıraqlarında 30-40 mərtəbəli binalar və meşəliklər var idi, ətrafında bir kafe yox idi. Sahil boş idi, insanlar rahat uzanıb istirahət edirdilər. Bizdə isə hasara alıb hər yeri zəbt ediblər. Əvvəllər dənizə gedirdin nəfəs alırdın, indi isə nəmizlikdən, kafe əlindən nəfəs tutulur. Əgər biz sahilə təmiz təbiət görmək istəyiriksə, bütün kafelər, restoranlar çimərliklərdən aralıda yerləşdirilməlidir”.

Sosioloq Üzeyir Şəfiyev deyir ki, Azərbaycanda heç bir çimərlik “Mavi bayraq” deyilən beynəlxalq sertifikatı almayıb: “Bu sertifikat Avropa və beynəlxalq təşki-

Bilgəh çimərliyini kimlər zəbt edib?

Azərbaycanda heç bir çimərlik “Mavi bayraq” deyilən beynəlxalq sertifikatı almayıb

latlar tərəfindən keyfiyyət və təhlükəsizlik məsələlərinə görə qiymətləndirilib. Burada su, ekoloji təhlükəsizlik, çimərlikdə insanların təhlükəsizliyi və bütövlükdə çimərliyin əlçatan olması əsas götürülür. MDB ölkələri arasında ancaq Rusiyada 2 çimərlik həmin sertifikatı alıb. Azərbaycanda isə çimərliklərdən heç biri bunu ala bilməyib. Çünki həmin meyarlara cavab vermir, çimərliklərdə təhlükəsizlik məsələləri tam həllini tapmayıb. Bir sıra çimərliklərə kanalizasiyalar axıdılır. Baxmayaraq ki, restoranlar ən azı 30 metr uzaqlıqda tikilməlidir, bir çox restoranlar lap yaxındadır və tullantılar

birbaşa dənizə axıdılır”.

Ekoloq Ənvər Əliyev isə bildirib ki, qaydaya görə, kafelər, restoranlar dəniz sahilindən 130 metr kənarda tikilməlidir. Onun sözlərinə görə, çimərliklər ictimai istifadə üçün nəzərdə tutulan sahələr hesab edilir: “Bizdə qanun o qədər yumşaqdır ki, çimərlikdə kafe, restoran işlədənlər, ümumiyyətlə, ona baxmırlar. Çimərliklərdə fəaliyyət göstərən restoranların məişət tullantılarının hamısı dənizə axıdılır. Xəzər dənizinin Abşeron akvatoriyasını təmizləmək mümkün deyil. Xəzər dənizinin suyunun dirluluğu, çimərliklərimizdə torpağın key-

fiyyəti - hamısı sanitariya-gigiyenik normaya təbii şəkildə uyğundur. Bunları itirmək ölkə iqtisadiyyatına qəsd deməkdir. Çimərliklərdə yiyəsizlik, özbaşınalıq hökm sürür. İllərdir ki, deyirik, heç kim eşitmir. Xarici ölkələrdə olmuşam, su hövzəsini o qədər təmiz saxlayırlar ki, hətta çimdikləri gölün suyundan içirlər. Bizdə isə dənizi biznes obyektinə çeviriblər. Dərdimizi kimə deyək? Gedib Cibuti Respublikasından adam getirək ki, qayda-qanun yaratsın?!”

Qeyd edək ki, xarici ölkələrdə çimərliklərin qorunması ciddi qanunvericilik, nəzarət və ictimai məsuliyyətlə həyata keçirilir. Türkiyədə qanun-

vericilik “Sahil əraziləri xalqındır” prinsipi ilə qorunur. Çimərliklərin özəlləşdirilməsi qadağandır, yalnız xidmət obyektləri üçün icarə verilir. Manqal, tonqal yandırmaq, tullantı atmaq cərimə ilə nəticələnir (2024-cü ildə bu cərimə 3.000 TL-dən başlayır). Gürcüstanda bütün çimərliklər dövlətə məxsusdur, pul-suz və açıq qalmalıdır. Yerli icra hakimiyyətləri çimərliklərin təmizliyi və təhlükəsizliyinə cavabdehdir. Tullantıların idarə olunması və monitorinq sistemləri mövcuddur. Dövlət qanunvericiliyinə əsasən, dəniz sahilinə çıxış hüququ hamıya aşıdır. Ödənişli çimərlik sahələri olsa da, onların arasında ictimai keçid məcburidir. Qaydalara əməl olunmaması (zibil atmaq, səs-küy, alkoqollu içki istifadəsi) yüksək cərimələrlə nəticələnir (100-500 avro).

ABŞ-da çimərliklər dövlət və yerli bələdiyyələr tərəfindən idarə olunur. Qanunsuz çitləmə və kommersiya fəaliyyətinə qarşı sərt sanksiyalar mövcuddur. Xüsusilə Kaliforniya və Florida ştatlarında sahiləyən təmizliyə nəzarət edən polis və könüllülər fəaliyyət göstərir. Təhlükəsizlik, zibil təmizliyi və qaydalara əməl üçün gündəlik partullar aparılır.

□ **Sahənə RƏHİMLİ,**
“Yeni Müsavat”

Hərbi xidmətdən yayınanları bu cəza gözləyir - rəsmi

İnzibati Xətalər Məcəlləsi və Cinayət Məcəlləsində dəyişikliklər...

Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə səfərbərlik və hərbi xidmətə çağırış, eləcə də ictimai qayda olan şəxsi həyatın qeydiyyatı sahəsində vəziyyətin bu istiqamətdə aparıcı dövlətlərdə görülən işlərlə uyğunlaşdırılması üzrə tədbirlər keçirilir. Belə ki, qanunvericilik sahəsində normativ hüquqi aktların təkmilləşdirilməsi, şəffaflığın təmin olunması və müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan yayınma hallarının qarşısının alınması, habelə ölkənin çağırış və səfərbərlik resursunun dürüstləşdirilməsi istiqamətində aparılan islahatlar çərçivəsində bir sıra qanunlara dəyişikliklər edilib. Həmçinin çağırışçılar və hərbi vəzifəli şəxslər haqqında

məlumatları vaxtında vermədikdə, möhlətləri olanlar tələb edilən vaxtda xidmətin qeydiyyata alındığı strukturaların bölmələrinə gəlmədikdə barələrində İnzibati Xətalər Məcəlləsi və Cinayət Məcəlləsinə əsasən tətbiq olunaçaq tədbirlər də sərtləşdirilib.

Bəs qanunu pozmamalı və cərimələnməmək üçün nələrə diqqət yetirmək lazımdır? Ümumiyyətlə, vətəndaşların dövlət qarşısında hansı öhdəlikləri var?

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin İctimaiyyət-lə iş və beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin rəisi Pərviz Sədrəddinov Moderator.az-a bildirib ki, əslində hərbi vəzifəli şəxslərin öhdəlikləri onların hərbi biletlərinin müvafiq səhifələrində qeyd olunub: “Qeyd edim ki, hazırda Dövlət Xidmətinin göstərdiyi bütün xidmətlərin elektron qaydada həyata keçirilməsi prioritet məsələlərdən biridir. Qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklər milli təhlükəsizliyimizi gücləndirmək, Silahlı Qüvvələrin çağırışçılarla

vaxtında və keyfiyyətli kompleksləşdirmək, səfərbərlik sisteminin səmərəliliyini artırmaq məqsədini daşıyır. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarının hərbi xidmətə çağırışı, o cümlədən tibbi müayinədən keçməsi və tibbi şəhadətləndirmə ilə bağlı məlumatlandırma, həmçinin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə həyata keçirilən və bununla bağlı çağırış vəərəqəsi elektron formada vətəndaşın elektron kabinetinə yerləşdirilir. Təbii ki, “MyGov” mobil tətbiqini yükləmək də zəruridir. Xəbərdar olunmuş vətəndaş vaxtında qeydiyyatda olduğu struktur bölməmizə yaxınlaşmasına görə məsuliyyət daşıyır”.

Şöbə rəisinin sözlərinə görə, qanunda edilən dəyişikliklərlə hərbi uçot, hərbi qeydiyyat, çağırış və səfərbərlik qaydalarını pozan vətəndaşlara münasibətdə məsuliyyət tədbirləri sərtləşdirilib və cərimələrin məbləği artırılıb.

1-ci sinfə məktəb seçimi bu tarixdən başlayır

Mayın 6-dan etibarən həyata keçirilən 2025-2026-cı tədris ili üzrə uşaqların I sinfə elektron qəbulu prosesi davam edir. Bu barədə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən bildirilib.

Rus bölməsi üzrə müsahibəyə yazılma prosesinə 6 may tarixindən etibarən başlanılıb və 20 may 2025-ci il saat 18:00-da başa çatacaq.

5 iyun saat 11:00-dan etibarən Azərbaycan bölməsi üzrə, 17 iyul saat 11:00 tarixindən isə rus bölməsi üzrə sərbəst qaydada məktəb və müəllim seçimi həyata keçiriləcək.

Bu günə qədər 104 minə yaxın uşağın birinci sinfə qəbulu prosesi tamamlanıb.

Qeyd edək ki, qəbul prosesi 12 sentyabr 2025-ci il tarixinədək davam edəcək.

“Qəbul imtahanında az bal toplamaqdan qorxursansa, bizi müraciət et, balını artıracaq”.

Qəbul imtahanları dönməndə sosial şəbəkələrdə tez-tez belə elanlara rast gəlmək mümkündür.

Bir qrup şəxs az bal toplamış abituriyentlərin ballarını artıracaqları vədi ilə onların valideynlərini inandırmağa çalışırlar. İddialara görə, həmin şəxslər bu işi yüksək məbləğ müqabilində görürlər. İmtahan nəticələrinə sistemli şəkildə müdaxilə etmək Azərbaycanda faktiki olaraq mümkün deyil. Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) tərəfindən keçirilən qəbul imtahanları, buraxılış, magistratura və doktorantura imtahanları mərkəzləşdirilmiş, rəqəmsallaşdırılmış və ciddi təhlükəsizlik rejimi ilə təşkil olunur. 2024-cü ilin məlumatlarına görə, DİM imtahanlarda cavab kartlarının optik oxuyucu sistemlə avtomatik tanınmasını həyata keçirir. Bu proses insan faktorunu minimuma endirdiyindən, nəticələrin dəyişdirilməsi və ya “bal artırılması” texniki olaraq kənardan müdaxilə ilə mümkün deyil. DİM öz rəsmi açıqlamalarında bu tip elanla-

rın saxta və hüquqazidd olduğunu, imtahan nəticələrinin yalnız sistem üzərindən, optik oxuma və proqram təminatına əsasən hesablandığını dəfələrlə bəyan edib. Mərkəz bildirir ki, heç bir DİM əməkdaşı və ya üçüncü tərəf imtahan nəticəsinə təsir edə bilməz. Eyni zamanda belə elanlar yayyan şəxslərlə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verilir və onların müəyyən olunaraq məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətində tədbirlər görülür. Bu tip elanlarla mübarizə yalnız hüquq-mühafizə orqanlarının işi deyil. Valideynlərə və abituriyentlərə məlumatlandırma yönümlü maarifləndirici tədbirlər təşkil olunmalı, DİM bu kimi hallarla bağlı mütəmadi ictimai açıqlamalar verməlidir. Eyni zamanda sosial şəbəkə platformaları ilə əməkdaşlıq qurularaq bu cür elanlar dərhal silinməli və hüquqi tədbir görülməlidir. İmtahan verən abituriyentlər və valideynləri bu dövrədə həssas olurlar, amma bu qədər xəbərdarlıqlara baxmayaraq həm belə elanlara

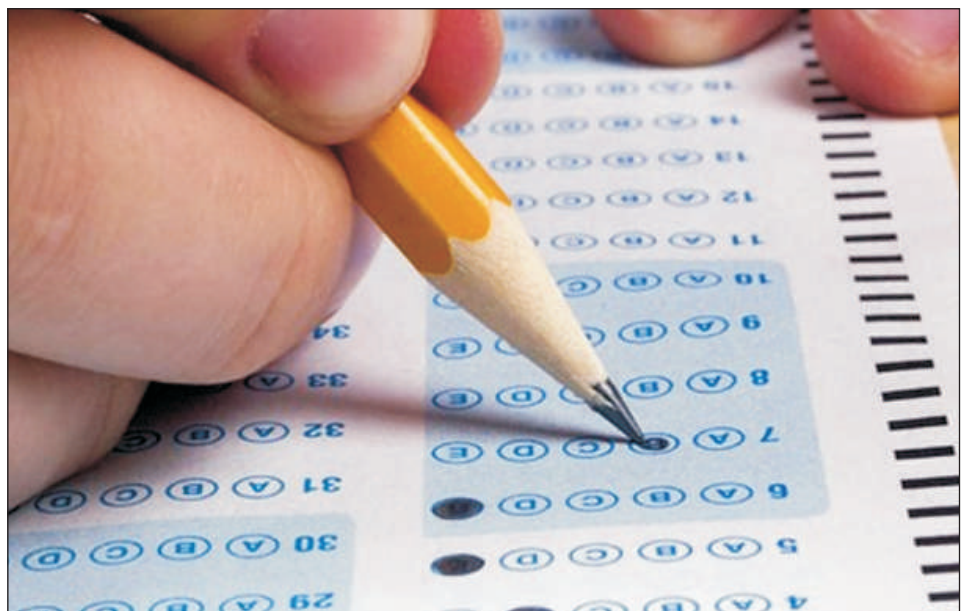
İmtahanlar yaxınlaşır, bu elanlara aldanmayın...

Sosial şəbəkələrdə saxta hesablar vasitəsilə universitetlərdə kəsirlərin düzəldilməsi və hətta qəbul imtahanında balların artırılması kimi çağırışlar artıb

inanırlar. Hətta falçı, cadugərlərə də müraciət edirlər.

Qeyd edək ki, **Dövlət İmtahan Mərkəzinin mətbuatla iş sektorunun müdiri Xanlar Xanlarzadə** Bizim.media-ya açıqlamasında bildirib ki, abituriyentlər diqqətli olmalı və sosial şəbəkələrdə bu tip “təhrikedici” təkliflərin dələduzluq əməli olduğunu bilməlidirlər. Onun sözlərinə görə, abituriyentlər yalnız imtahanda iştirak etməklə müəyyən bal toplaya bilər və kimsə həmin bala müdaxilə edə bilməz: “Son vaxtlar Instagram, TikTok və xüsusilə Telegram-da saxta hesablar vasitəsilə ödəniş müqabilində universitetlərdə kəsirlərin düzəldilməsi, hər hansı imtahan ballarının artırılması, və s. qeyri-real çağırışlar etməklə dələduzluq yolu ilə vətəndaşların aldadılmasına cəhd olunur. Həmin şəxslər hətta başqa saxta hesablar vasitəsilə öz postlarının altında guya onlara kömək göstərildiyini yazırlar. İstifadəçilər ayıq olmalı, dələduzların toruna düşməməli və belə süni çağırışlara məhəl qoymamalıdır. Hər kəs öz biliyinə güvənməlidir. İstifadəçilər konkret aldadılma faktları ilə bağlı hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etməlidirlər”.

Klinik psixoloq, psixoterapevt Rövşən Nəcəfov “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, valideynlər övladlarının yüksək bal toplamasını böyük uğur kimi dəyərləndirirlər: “Valideynlər düşünür-

lər ki, övladları yüksək bal toplayıb ali məktəbə qəbul olsalar, gələcəkdə yaxşı həyat yaşayaçaqlar. Abituriyentləri diplom mübarizəsinə təhrik edirlər. Bu, yaxın keçmişdən qalan stereotipdir. Təhsil diplom deyil, hansısa sahəni öyrənməkdir və özünü o sahədə görməkdir. Peşə xarakterə bağlıdır. Yüksək bal göstəricisi gələcəyi təmin etmir. Bu, sadəcə olaraq, ali məktəblərə qəbul üçün rəqəbat növüdür. Hər peşənin öz sahibi var və ya hər kəsin sahibi olacağı bir peşə var. Hədisəyə yanaşma dəyişilməlidir. Ali məktəbə qəbula bu qədər mənə yükləndikcə abituriyentlərdə intihar düşüncəsi formalaşır. Mənə yüklədiyimiz bün-

tün anlayışlar fəlakətə çevrilir. Valideynlərin niyyətlərinin xoş olduğu məlumdur, amma addımları əksidir. Valideynlər övladlarını həvəsləri olduğu sahələrə istiqamət versələr, daha yaxşı nəticələr əldə edəçək. Falçı və digər dırnaqarası peşə sahiblərinin vədləri gələcək qura bilməz. Deyək ki, falçı bunu bacardı, nə dəyişəcək? Həqiqətənmi, övladları üçün yaratdıqları saxta uğur hekayəsi onu xoşbəxt etmiş olacaq? Bu sualların reallığı yoxdur. Valideynlər övladlarına öz gələcəyi kimi baxmasınlar. Onlara şəxsiyyət kimi yanaşsınlar. Elmi əsas olmayan hansısa sahə və ya təklif cahillikdir. İnsanların xoş niyyətlərindən istifadə

etməkdir. Başqalarının zəifliklərini maddi gücə çevirməkdir. Valideynlər övladlarının imtahanında müsbət və ya yüksək nəticə göstərməsini istəyirlərsə, stress faktorunu azaltmalıdırlar. İmtahan nəticələrindən asılı olmayaraq övladlarına sevgilərini azaltmamalıdır. İmtahan ərəfəsində gənclərdə stress, təşviş, depressiya və digər bənzər psixoloji narahatlıqlar varsa, psixoloqa müraciət etsinlər, falçıya yox. Şəxsin düşüncə xəritəsi hazırlanmalıdır ki, gələcəyə baxışı onda motivasiya yaratmış olsun. Gələcəyə baxışı olmayan insanı gələcəyə aparmaq olmaz”.

□ Nigar HƏSƏNLİ, “Yeni Müsavat”

Özəl məktəblərdə bahalı qiymətlər

Azərbaycan ali təhsil müəssisələrində ən yüksək illik təhsil haqqı 6000-8000 AZN aralığında dəyişir, “özəllərdə” isə bu məbləğ...

“Bu gün Azərbaycanda fəaliyyət göstərən özəl məktəblərin təyin etdiyi illik təhsil haqqı nəinki əksər, hətta bütün ali təhsil müəssisələrində ən güclü ixtisaslarında oxuyan tələbələrin analoji məqsədlə ödədiyi məbləğdən dəfələrlə aşağıdır.”

Belə ki, hazırda ölkədəki özəl təhsil müəssisələrinin illik təhsil haqları 3000-44000 AZN arasında dəyişir. Fantastik rəqəmə mütləq bir əlavə edək: ən yüksək təhsil haqqı alan özəl məktəblərin sayı hələlik cəmi bir neçədir. 32 tədris müəssisəsinin böyük əksəriyyətinin təyin etdiyi məbləğ isə 3-18 min AZN aralığında dəyişir. Mövcud sosial reallığı nəzərə alsaq, illik 18 min AZN məbləğinin də həddindən artıq yüksək olduğunu deyə bilərik. Bu barədə təhsil məsələləri üzrə

tədqiqatçı Elmin Nuri Modern.az-a məqaləsində yazıb.

O da bildirilir ki, hazırda Azərbaycan orta ümumtəhsil seqmentində özəl tədris müəs-

sislərinin sayı o qədər də çox deyil. Son rəsmi açıqlamalara görə, ölkədə ümumilikdə 32 özəl məktəb (lisey) fəaliyyət göstərir. Onların da müxtəlif

sayda və müxtəlif məkanlarda filialı olanı, yalnız bir korpusla fəaliyyət göstərənə olsa da, marka olaraq bu rəqəm yalnız 32-dir və onlardan yalnız biri

paytaxtdan kənarda yerləşir. “Amma təhsil haqları ilə bağlı konkret dəyərləndirmə aparacaq, bu da doğru olmaz. Çünki hər özəl tədris müəssisəsində olmasa da, böyük əksəriyyətinə bu məbləğ valideynə təqdim olunan və onun seçimi əsasında formalaşan xidmətlər paketinə görə dəyişir. Məsələn, valideyn xidmətlər paketindən nəqliyyat-avtobus servisini, qidalanmanı, əlavə dərək və məşğələləri, eləcə də digər detalları çıxdaş etsə, büdcəsinə xeyli qənaət etmiş olar. Göstərilən məbləğ bir özəl tədris müəssisəsinin xidmətlər paketini bütünlüklə əhatə edən maksimal rəqəmlərdir. Məsələn, bir özəl tədris müəssisəsi illik təhsil haqqı olaraq 15 min AZN məbləği göstəribse, deməli, məktəbdaxili bütün xidmətlər - qidalanma, sağlamlıq, idman, əlavə məşğələlər və s. bu xərclərə daxildir.

Həmçinin qəbul prosesi zamanı bu gün valideynə təklif edilən xidmətlər paketinin kəmiyyət və keyfiyyəti, əvvəlki illərin qəbul imtahanı, beynəlxalq fənn olimpiadaları, eləcə

də digər ciddi müsabiqələrin nəticələri özəl təhsil müəssisələrindəki illik təhsil haqqını nizamlayır”, - deyir mütəxəssis bildirib.

Müqayisə üçün deyək ki, Azərbaycan ali təhsil müəssisələrində (dövlət və özəl) ən yüksək illik təhsil haqları 6000-8000 AZN aralığında dəyişir.

Bir məsələni də xüsusi qeyd etmək lazımdır: özəl məktəblərin bir çoxu illik təhsil haqqında müəyyən güzəştli endirimlər də edirlər. Güzəştlər bir neçə meyar əsasında aparılır. İldə bir (bəzi hallarda iki) dəfə daxili imtahan keçirərək şagirdlərin nəticələrinə uyğun olaraq endirimlər edirlər. Güzəşt imtahanlarının nəticələrinə uyğun olaraq şagirdlər 10-15, bəzi yerlərdə isə 20%-dək endirim əldə edə bilərlər. Üstəlik, bir ailədən iki və daha artıq şagird məktəbə gəldiyində valideynlər üçün müəyyən güzəştlər edilir. Şəhid və qazi ailələrindən olan uşaqlara edilən güzəştləri də xüsusi vurğulamaq lazımdır.

□ “Yeni Müsavat”

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

Qarabağa Böyük Qayıdış prosesi artıq bütün sahələr üzrə uğurla icra olunmaqdadır. Bu proses çərçivəsində özümzə gələn bazar günü Xankəndi şəhərində ilk dəfə qəbul imtahanı keçiriləcək. Mayın 25-də II və III, iyunun 1-də isə I və IV ixtisas qrupları üzrə ali təhsil müəssisələrinə keçiriləcək qəbul imtahanları respublikamızın 24 şəhər və rayonunda təşkil olunacaq.

Bu barədə Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) tərəfindən məlumat verilib. DİM həm mayın 25-də, həm də iyunun 1-də Xankəndi şəhərində qəbul imtahanları keçirəcək. Qeyd edək ki, bu, işğaldan azad edilmiş bölgələrdə keçirilən ilk qəbul imtahanıdır.

İmtahanlar Qarabağ Universitetində təşkil olunacaq. İmtahanlarda Xankəndi ilə yanaşı, Xocalı, Ağdərə, Şuşa və Laçında məskunlaşmış abituriyentlər də iştirak edəcəklər. Bununla yanaşı, Füzulidə M.Uluqbəy adına məktəbin, Cəbrayıl M.Mehdizadə adına məktəbin və Zəngilanda Ağal kənd tam orta məktəbinin cari il məzunları da qəbul imtahanlarını Xankəndi şəhərində verəcəklər. Mayın 25-də keçiriləcək imtahanda 51, iyunun 1-də keçiriləcək imtahanda isə, 21 abituriyentin iştirakı nəzərdə tutulur.

Məlumat üçün bildirək ki, DİM 2023-cü ildən etibarən iş-ğaldan azad olunan bölgələrdə

ümumi və tam orta təhsil səviyyələri üzrə buraxılış imtahanlarının keçirilməsinə başlayıb. İlk buraxılış imtahanı Zəngilan rayonu Ağalı kənd tam orta məktəbində keçirilib. Daha sonra Laçın (Laçın şəhər 2 nömrəli və Zabux kənd tam orta məktəbi), Füzuli (M.Uluqbəy adına 1 nömrəli məktəb və Ağdərədə (Talış kənd tam orta məktəbi), 2025-ci ildə isə Şuşa (1 nömrəli tam orta məktəb), Xankəndi (4 nömrəli tam orta məktəb), Xocalı (1 nömrəli tam orta məktəb), Cəbrayıl (M.Mehdizadə adına tam orta məktəb) və Laçında (Sus kənd tam orta məktəbi) ilk dəfə buraxılış imtahanları keçirilib.

Qeyd edək ki, bu həftənin əvvəli də Qarabağa köçsüz keçmədi. Belə ki, Ağdam rayonunun Kəngərli kəndinə növbəti köç karvanı yola salınıb. Bununla da Kəngərli kəndinə Bakıdan 15 ailə (65 nəfər), Ağdam rayonundan 12 ailə (47 nəfər), Bərdə rayonundan 12 ailə (45 nəfər), Yevlax şəhərin-

Kalbəcər il

İlk köç mayın

dən 8 ailə (35 nəfər), Göyçay rayonundan 2 ailə (9 nəfər), Zərdab rayonundan 1 ailə (6 nəfər) olmaqla ümumilikdə 50 ailə (207 nəfər) köçürülüb.

Artıq Kəlbəcərə də köç planlaşdırılır. Bu ayın sonu, gələn ayın əvvəllərində şəhərim ilk köç reallaşa bilər. Bu barədə Kəlbəcərdən olan sabiq deputat, Kəlbəcər Ağa-saqqallar Şurasının sədri Aqil Məmmədov məlumat verib: “Bu il nəzərdə tutulan köç karvanının təxminən may ayının sonu - iyun ayının əvvəllərində yola düşməsinə gözləyirik. Bizdə olan məlumata görə, artıq Kəlbəcər şəhərində 300-dən çox ailənin köçürülməsi üçün şərait yaradılıb”.

Sabiq deputatın sözləri-nə görə, tikinti-quruculuq iş-ləri də uğurla davam etdirilir:
 “Bu işlər başa çatandan sonra digər işğaldan azad olunmuş bölgələrimizdəki kimi, Kəlbəcərdə də müttəmədi olaraq mərhələli şəkildə köç dəlğəsi davamlı xarakter alacaq. Uğurlu-xeyirli olsun”.

Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda genişmiqyaslı humanitar minatəmizləmə fəaliyyəti davam etdirilir.

Teleqraf.az-ın Ağdamda keçirilən
 əvvəlki məqamda qeyd edilən kimi, bu
 barədə FHN-in əməkdaşları ilə
 Ələkbər Ələkbərov işğaldan
 azad olunmuş ərazilərə təşkilatı
 olunmuş mediatur zamanı jurnalistlər

nalistlərə açıqlamasında deyib.

Onun sözlərinə görə, mediatur mina təhlükəsi ilə mübarizə istiqamətində aparılan tədbirlərin gedişatı və ictimaiyyətin məlumatlandırılması məqsədi daşıyır: “Növbəti belə mediatur Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) və Azərbaycan Məhkəmə Təşkilatı Agentliyi (ANMA) tərəfindən Ağdam rayonuna təşkil edilib”.

Ələkbər Ələkbərov bildirib ki, hazırda Ağdam rayonunda 37 min 154 hektar ərazi minalardan təmizlənilib. Əməliyyatlar nəticəsində ümumilikdə 31 min 105 ədəd mina və partlayıcı maddə məhv edilmişdir. Ələkbər Ələkbərov bildirib ki, hazırda Ağdam rayonunda 37 min 154 hektar ərazi minalardan təmizlənilib. Əməliyyatlar nəticəsində ümumilikdə 31 min 105 ədəd mina və partlayıcı maddə məhv edilmişdir.

ÜSAVAT
N 87 (8697) 21 may 2025

yəti qurumlarla yanaşı, FHN-in xüsusi təyinatlı qüvvələri də bu işlərə cəlb olunub. Nazirliyin əməkdaşları yüksək səviyyədə təlim kurslarından keçib və ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin tapşırığı ilə müasir avadanlıqlarla təchiz olunublar. Ərazilərin təmizlənməsi prosesində mexaniki vasitələrdən də geniş istifadə olunur".

Ağdam rayonunun Sarıcalı kəndinin ərazisində son iş həftəsi günündə tapılan 44 ədəd tank əleyhinə mina partladılaraq zərərsizləşdirilib.

Bu barədə "Report"un Ağdama ezam olunan əməkdaşına açıqlamasında **ANAMA-nın** əməliyyat rəhbəri

Kəlbəcər ilk sakinlərini qarşılamağa hazırdır

İlk köç mayın sonu, gələn ayın əvvəllərində reallaşa bilər

Xaliq Zülfüqarov deyib. O bildirib ki, hazırda Sarıcalı kəndinin ətrafında təhlükəsizlik məqsədilə əlavə ərazilər təməzlənir: "Təməzləmə fəaliyyətinə ANAMA-nın mina axtarma heyəti ilə yanaşı, mexaniki minatəmizləmə vasitələri, həmçinin xüsusi təlim keçmiş minaxtaran itlər cəlb olunub. Burada minalarla, partlamamış hərbi sursatlarla ən çox çirkənlənmiş ərazilərdən biri sayılır. Gün ərzində piyada və tank əleyhinə minalar, o cümlədən müxtəlif təyinatlı partlamamış hərbi sursatlar aşkar olunur. Sarıcalı kəndinin ərazisində son iş həftəsi günündə tapılan 44 ədəd tank əleyhinə mina partladılaraq zərərsizləşdirilib".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Cavanşir ABBASLI

"Qızıl Aypara" nədən narazıdır?

“Təəssüf doğuran hal odur ki, bu böhtan və əsassız yazılar...”

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin İdarəetmə Şurası geniş tərkibli iclasında bəyanat qəbul edib.

Bəyanatda deyilir:

“Azerbaycan Qizil Aypara Cəmiyyəti (AzQAC) bəyan edir ki, son günlər bəzi kütləvi informasiya vasitələrində və müxtəlif sosial platformalarda təşkilatımıza qarşı məqsədli, məkrli, qərəzli və əsassız şəkil-də çirkin qarayaxma kampaniyası aparılır. Bu kampaniya açıq-aşkar böhtan xarakteri daşıyır, reallığı əks etdirmir. İctimaiyyətdə çaşqınlıq yaradılmasına cəhd göstərilir, bununla da cəmiyyətin 105 illik tarixi boyu formalaşdırdığı yüksək nüfuzuna və imicinə xələl gətirmək məqsədi daşıyır. Bu da haqlı olaraq cəmiyyət üzvlərinin ciddi narazılığına, etirazına səbəb olmuşdur. (Modern.az)

Hamiya məlumdur ki, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti 1920-ci ildən bu günə qədər milli və beynəlxalq hüquq normaları, eləcə də Beynəlxalq Qızıl Xaç və Qızıl Aypara Hərəkatının fundamental prinsipləri əsasında fəaliyyət göstərir. Cə-

miyyət öz nizamnaməvi vəzifə və missiyasını Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunvericiliyi çərçivəsində, tam şəffaf və ictimaiyyətə açıq formada həyata keçirir. Azərbaycan

Qızıl Aypara Cəmiyyətinin fəaliyyət istiqamətləri müxtəlifdir və cəmiyyətin rəsmi internet saytında, eləcə də mətbuat orqanında bütün fəaliyyətlər barədə mütəmadi olaraq ətraflı məlumatlar

yerləşdirilir.

saytda illik hesabatlar da yer alır. Hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşı onların maraqlandıran məlumatları rəsmi saytdan əldə edə bilər.

Təəssüf doğuran hal odur ki, bu böhtan və əsassız yazılar, cəmiyyətin 105 illik yubiley tədarifindən dərhal sonra başlamışdır ki, bu da kampaniyanın planlı və qərəzli xarakter daşıdığından xəbər verir. Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin fəaliyyətinə qarşı yönəlmiş bu cür tənqib xarakterli addımlar bir-mənalı olaraq, ilk növbədə dövlətimizin və xalqımızın humanitar dəyərlərinə zidd olmaqla yanaşı, həm də sosial cəhətdən müdafiəyə ehtiyacı olan insanların yardım çıxış imkanlarını təhdid altına alır.

AzQAC humanitar ehtiyaclar zamanı zəruri layihələr həyata keçirərək əhalinin həssas təbəqəsinə təmənna-sız xidmətlər göstərir. Bunun misal olaraq, Koronavirus (COVID-19) pandemiyası və II Qarabağ müharibəsi zamanı ayparaçıların fədakar əmə-yini qeyd etmək olar. Bu zaman cəmiyyətin əməkdaşları, könüllüləri öz heyətlərini

riske ataraq humanitar missiyalarını ləyaqətli yerinə yetirmişlər. Erməni silahlı qüvvələrinin Bərdə şəhərinə atdıqları raket nəticəsində öz humanitar missiyyasını yerinə yetirən cəmiyyətin könüllüsü Məhərrəm Mustafayev həlak olmuş, 2 könüllü isə yaralanmışdır. Həmçinin AZQAC-in üzvləri öz missiyalarına uyğun olaraq Ağdam-Xankəndi yolunda humanitar kampaniya keçirərək 29 gün ərzində çadırlarda gecələməli olmuşlar.

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin səmərəli fəaliyyəti nəzərə alınaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin Fəxri üzvü cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə cəmiyyətin əməkdaşları 5 orden, 57 "Tərəqqi" medalı ilə təltif olunub, 2 əməkdaşı əməkdar jurnalist fəxri adına layiq görülüb. 13 şəfqət işçisi isə Beynəlxalq Qızıl Xaç və Qızıl Aypara Hərəkatının ən yüksək medalı olan "Florence Nightingale" medalını alıb.

MDB məkanında azsaylı milli cəmiyyətlərdəndir ki, fəaliyyəti "Azərbaycan Qızıl Ay-

para Cəmiyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu və digər qanunvericilik sənədləri ilə tənzimlənir. Bütün bunlar respublika rəhbərliyinin, dövlətin AZQAC-a diqqət və vaxtının, eləcə də etibarının bariz nümunəsidir.

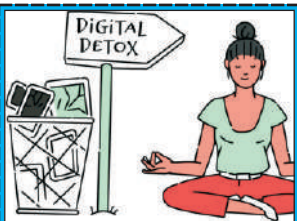
Onilliklər ərzində cəmiyyətin uğurlarını, əməkdaşlarının və könüllülərinin fədakar əməyini görməmək, zənnimizcə, heç bir məntiqə sığmır.

Media orqanlarını, jurnalistləri və sosial şəbəkə istifadəçilərini Milli Mətbuatımızın 150 illiyini qeyd etməyə hazırladığı bir vaxtda, Həsənbəy Zərdabi ənənələrinə sadıq qalaraq məsuliyyətli davranmağa, yaydıqları informasiyanın obyektivliyini yoxlamağa və yalnız rəsmi mənbələrə istinad etməyə çağırır.

Hesab edirik ki, AzQAC-ın fəaliyyəti barədə verilən rəylər və yazılar öncə müvafiq qaydada cəmiyyətə sorğunun göndərilməsi və sorğuya verilən cavablara əsaslanmalıdır.

AzQAC hər zaman olduğu kimi bundan sonra da öz xeyirxah missiyasına sadiq qalaraq xalqımız və dövlətimizə təmənnaşız xidmət göstərəcək, humanitar sahədə hökumətin yardımçısı kimi nizamnaməsindən irəli gələn vəzifələri vicdanla, şəref və ləyaqətlə, məsuliyyətlə yerinə yetirməyə davam edəcək.

Gələcəkdə belə xarakterli yazıların dərc olunması davam edəcəyi təqdirdə, məsələyə hüquqi müstəvidə qiymət verilməyi qaçılmaz ola bilər".

Britaniyalı gənclər internetsiz dünya arzusundadır

16-21 yaşlı britaniyalıların 46 faizi gənciyini internetsiz keçirməyə üstünlük verir. "Teleqraf" xəbər verir ki, bu barədə "The Guardian" nəşri sosioloji araşdırmanın məlumatlarına istinadən yazıb. Sosioloqlar müəyyən ediblər ki, 16-21 yaş gənclərin demək olar ki, 70 faizi sosial şəbəkələrdə vaxt keçirdikdən sonra özlərini pis hiss edirlər. Onların 50 faizi axşam saat 22:00-dan sonra müəyyən proqram və veb saytlara girişlərini məhdudlaşdıraraq "rəqəmsal komendant saatı"nı dəstəkləyir. Tədqiqat iştirakçılarının 25 faizi sosial şəbəkələrdə gündə dörd saatdan çox vaxt keçirdiklərini etiraf edib. 42 faiz valideynlərə və qayınurlara onlayn etdikləri barədə yalan danışdıqlarını söyləyib.

Respondentlərin 27 faizi internetdə özlerini tamamilə fərqli insanlar kimi göstərdiklərini bildiriblər. Araşdırma zamanı respondentlərin 40 faizinin diqqətdən yayınmaq üçün anonim adlardan istifadə etdiyi hesabının olduğu bəlli olub. Araşdırma Böyük Britaniya hökumətinin bezi sosial media platformalarının müəyyən vaxtlarda bağlanmasını məcburi etmək planlarını açıqladığı vaxta təsadüf edir.

Hər il 8 milyon insan tütün səbəbindən ölür - global statistika açıqlandı

"Son 20 ildə tütünçəkəmənin global yayılması 30 faiz azalıb". Bu barədə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) baş direktoru Tedros Adhanom Qebreyesus məlumat verib. Onun sözlərinə görə, bu nəticələr 20 il əvvəl qəbul edilmiş "Tütüne qarşı mübarizə haqqında" Cərcivə Konvensiyası sayəsində mümkün olub. Baş direktor bildirib ki, ötən 20 ildə dünyada tütünçəkəmənin yayılması təxminən üçdə bir dəfə azalıb və hazırda bütün istifadəçilərinin sayı 300 milyon nəfər azdır. Qeyd edək ki, hər il səkkiz milyondan çox insan tütündən istifadə nəticəsində həyatını itirir.

Ətlə bu 3 məhsulu yeməyin - bağırsaqlar işləmir

Ağır yemək hissini yüngülləşdirmək və bağırsaq funksiyasını yaxşılaşdırmaq üçün tərəvəzləri, probiyotikləri və bir sıra digər məhsulları ətlə birləşdirmək daha yaxşıdır.

Qastroenteroloq və hepatoloq Sergey Vyalov bu barədə danışib. Mütəxəssis ilk növbədə uyğunsuz qidaları açıqlayıb: "Mayonez, ağ çörək, kartof q-

məli, çay içməməlisən.

Turşu kələm, xiyar, kimçilər (probiotiklər və həzm fermentləri) isə yaxşı qəlyanaltı olacaq. Həm də təzə tərəvəzlər uyğundur. Lif yağları həzm etməyə kömək edir və C vitamini dəmirin udulmasını yaxşılaşdırır".

Onun sözlərinə görə, ka-

bab və qril üçün desertlər əvəzinə ananas, kivi, sitrus meyvələri götürmək daha yaxşıdır. Onların tərkibində olan fermentlər zülalları parçalayır və ağırlığı azaldır.

Həkim onu da vurğulayıb ki, ayran, matsoni, qatıq piyi neytrallaşdırır, mədə yanmasını, mikrofloranı dəstəkləyir. Nanə, limon, zəncəfil və yaşıl çay öd ifrazını yaxşılaşdırmağa və qızartmanın zərərini azaltmağa kömək edir. Öti, kababı ləvəşə veyin.

Alimləri heyratə gətirən ixtira: məməlilərin fəaliyyətini idarə edən sistem aşkarlanıb

Alimlər heyvanlar
alemini anlaməgi-
miza təsir edə bi-
ləcək marağı kəşfə
imza atıblar. Almaniyanın
Maks Plank adına Heyvan
Davranış İnstitutunun beynəlxalq tədqiqat qrupu mü-
əyyən edib ki, fərqli mühit-
lərdə yaşayan müxtəlif mə-
məli növləri oxşar davranış
qanunauyğunluqlarına ta-
bədirlər. Bu barədə araşdır-
ma "Proceedings of the Na-
tional Academy of Scien-
ces" elmi jurnalında dərc
olunub. Tədqiqatçılar mü-
asir smartfonlardakı akse-
lerometr texnologiyasının
istifadə edərək sürətlər,
koatilər və kaftarların fə-
alliyət rejimlərini - istirahət,
yemək axtarışı və hərəkət
dövrələrini izləyiblər.

Bu heyvanlar müxtəlif coğrafiyalarda və fərqli həyat tərzləri ilə yaşasalar da, fəaliyyət rejimlərini dəyişər, kənə eyni davranış ardıcılığını nümayiş etdiriblər. Alimlər bu məlumatlar əsasında məməllərin davranışına nəzarət edən universal bir riyazi alqoritm olduğunu müəyyən ediblər. Bu kəşf, heyvanların necə düşündüyünü və ətraf mühitə necə uyğunlaşdığını anlamağa yeni qapılar açır. Tədqiqatçıların fikrinə, bu universal model gələcəkdə heyvan davranışlarını daha dəqiq araşdırmaq və təbiəti qoruma strategiyalarını inkişaf etdirmək baxımından mühüm rol oynaya bilər.

Gündəlik həyatda zərərsiz kimi qəbul edilən bəzi içkilər, əslində, qaraciyər üçün son dərəcə təhlükəlidir. Musavat.com xəbər verir ki, həkimlərin xəbərdarlığına və son araşdırmalara əsasən, xüsusilə şirənləndirilmiş qazlı içkilər, həmçinin enerji içkiləri qaraciyər hüceyrələrinə ciddi ziyan vurur. Mütəxəssislər bildirirlər ki, bu içkilərin tərkibində olan yüksək miqdarda fruktoza, süni dadlandırıcılar və kimyəvi qatqılar qaraciyərdə yağ yığılmasına səbəb olur. Uzun müddət istehlakı isə yağlı qaraciyər xəstəliyi, iltihablı proseslər və qaraciyər funksiyalarının zəifləməsi ilə nəticələne bilər.

Gastroenteroloqların sözlərinə görə, insanlar alkoqolsuz içkilərin zərərsiz olduğunu düşünərək onlardan çox istifadə edirlər. Araq və pivə qədər zərərli olmasa da, qazlı və enerji içkiləri müntəzəm istifadə olunduqda qaraciyərdə bərpası çətin olan dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bu, xüsusilə uşaqlar və yeniyetmələr üçün daha təhlükəlidir. Əgər qaraciyerinizi qorumaq istəyirsinizsə, şirini qazlı içkilər və enerji içkilərindən uzaq durun, təbii su, bitki çayları və şəkərsiz meyvə suları daha sağlam alternativlərdir.

Bunları bilirsinizmi?

- * Dəniz ulduzunun beyni olmur.
- * İnsan bir il ərzində 1460 yuxu görür, yalnız onların azını yuxudan ayıdılarkən xatırlayır.
- * Qarısqda suyun altında 2 həftə yaşaya bilir.
- * Üzümlü mikrodalğalı sobaya qoyduqda partlayır.
- * Dünyada insan sayından çox toyuq yaşayır.
- * Hər insanın barmaq izi kimi dilinin də izi özünəməxsus olur.
- * Hec bir kağız 7 dəfədən çox iki hissəyə qatılanmır.
- * Türkiyədə Mehmet adında 1000229 adam var.
- * Şəhərlər acqarına alma yemək insanın yuxusunu qacırır.
- * Bal xarab olmayan yeganə qida maddəsidir.
- * İnsanın əl dirnaqları ayaq dirnaqlarından 4 dəfə artıq sürətlə uzanır.
- * Dünyada avtomobillərin sayı insanların sayından 3 dəfə daha artıq sürətlə çoxalır.
- * Pi (?) sayının bir milyardıncı rəqəmi 9-dur.
- * Yer kürəsində eyni gündə 9000000 adamin ad günü olur.
- * Soyuducuya qoyulan 1 stəkan qaynar su 1 stəkan soyuq sudan tez donur.
- * Bir insan dayanmadan saymağa başlasa onun 1 trilyona çatmağı üçün 31688 il yaşamağı lazımdır.
- * İnsan bədənindəki bütün damarları uc-ucuna qoysalar 19200 km edər.
- * Amerikanın Ohayo ştatında rəsmi qurumlardan icazə almadan siçan öldürmək qadağandır.
- * Kosmosda cazibə qüvvəsi olmadığına görə kosmonavtlar ağılaya bilmir.
- * Kofe insanın sərxoşluğunu aradan qaldırır.
- * Kərəviz yeyərkən sərf olunan kalori onun içində olan kaloridən çoxdur.
- * Kliniki ölüm baş verdikdə insani 5 dəqiqə ərzində həyata qaytarmaq mümkün olur.
- * Bir kilo limonun tərkibində olan şəkər bir kilo çiyələyin tərkibində olan şəkərdən daha çoxdur.

Ən ağıllı insanlar bu qan qrupundan olur

Yaponiyada alimlərin apardığı testlər dünyada hansı qrupundan olan insanların daha intellektli olduğunu üzə çıxarıb. Keçirilən testdə zəka səviyyələri qruplarına görə sıralanıb.

Qan qrupu testində insanlara müxtəlif suallar verilib. Sınaqdan keçən insanlar analitik düşünmə və tez problem həll etmə kimi qabiliyyətlərinə görə təsnif edilib.

Araşdırmaıar AB qan qrupu olan insanların idrak bacarıqlarında əhəmiyyətli bir üstünlüyə sahib ola biləcəyini ortaya qoyur. AB qan qrupu olan insanlar çox vaxt mürekkəb problemləri daha sürətli həll etmək və əsaslandırılmış qərarlar qəbul etmək üçün üstün qabiliyyətlərə malikdirlər.

Qan qruplarının zəka xüsusiyyətləri də öz aralarında fərqli əlamətlər ortaya qoyur. A, 0 və AB qan qruplarının xüsusiyyətləri aşağıdakılardır:

A grupu: Emosional İntellekt Çempionu

Düşüncəli, vasfı və planlı təbiəti ilə tanınan A Tipi fərdlər yüksək emosional zəkaları ilə seçilir. Yaponiyada ən çox yayılmış qan qrupu A növü də yüksək yaradıcılıq və empatiya bacarıqlarına malikdir.

Qrup 0: Təbii doğulmuş lider

Güclü iradə, özünə inam və xarizma bu qrupun fərqli xüsusiyyətləridir. Qrup 0 fərdləri analitik zəkaları və liderlik qabiliyyətləri ilə seçilir. Buna görə də bir çox menecerlərin və strateqlərin bu qrupa aid olması təəccüblü deyil.

AB Qrupu: Nadir və Sirli

Ən nadir qan qrupu olan AB intuitiv zəka və yüksək uyğunlaşma qabiliyyəti ilə seçilir. Alimlərin fikrincə, bu qrupdakı şəxslər həm emosional, həm də məntiqi zəkadan birlikdə istifadə edə bilirlər.

Əməliyyatla özünü pişiyə bənzətədi

Sosial şəbəkələrdə yayılan video marağa səbəb olub. Estetik əməliyyatlarla özünün tanınmaz hala salan qadın müzakirələrə səbəb olub. Belə ki, o, özünü pişiyə bənzətmək istəyinə nail olub. Üzində insan əlaməti qoymayan qadının görüntüsü sosial mediada viral olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

**Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU**

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Müsavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Son dakika” MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

**Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)**

Lisenzîya N: B 114
SAYI: 1.500